

OSAVUOSIKATSAUS 1-4/2023

Talousarvion toteutuminen tammi-huhtikuulta 2023

Kunnanhallitus 5.6.2023

ARVOT

—

Hirveen tulevaisuustaitoinen

Hirveen rohkee

Hirveen arvostava

Hirveen ketterä

Hollola

Sisällysluettelo

Kunnanjohtajan katsaus	3
Yleinen taloudellinen kehitys.....	4
Väestön kehitys.....	5
Työttömyyden kehitys	5
Henkilöstö.....	7
Talousarvion toteutuminen.....	8
Verorahoituksen kehitys	8
Hollolan kuntastrategian toteutuminen.....	11
Palvelualueittaiset toteutumat	20
Kunnanhallituksen alaiset yksiköt	20
Hyvinvoinnin palvelualue	25
Elinvoiman palvelualue.....	28
Maksuvalmius ja lainat.....	31
Talousarvioon tehdyt muutokset	31
Talousarvion muutosaineet.....	32
Tilinpäätösennuste	33
Konserniyhtiöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen.....	34
Konserniyhtiöiden tuloslaskelmat	35
Hollolan Asuntotalot Oy.....	35
Riskien hallinta, Hollolan kunnan strategiset riskit	45

Kunnanjohtajan katsaus

Alkuvuoden keskeisiä strategisia asioita olivat sote-palvelujen järjestämisvastuun siirto Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle, Hollolan kunnan ja WasaGroup Oy:n kuntakeskuksen kehittämisedotuksen eteneminen, TE24 valmistelu sekä strategisten hankkeiden edistämiseen liittyneet toimenpiteet. Kunnanvaltuusto hyväksyi konserniohjeen, omistajaohjauksen periaatteet ja eettiset ohjeet. Ilmoittajansuojelukanava otettiin käyttöön.

Kunnan työllisyys on kehittynyt myönteiseen suuntaan, huhtikuun työttömyysaste 6,9 %. Väestö on ennakkotiedon mukaan (tilastokeskus) 22 914. Eduskuntavaalit järjestettiin 2.4.2023. Kunnan äänestysaste oli 74,4 %. Kunnasta valittiin kaksi kansanedustajaa: valtuutetut Teemu Kinnari ja Jari Ronkainen.

Hyvinvointialueen ja kuntien välinen strateginen yhteistyöpöytäkirja siirtyi päätöksentekomenettelyyn. Siinä sovitaan osapuolten välisen yhteistyön tekemisen tavoitteista ja pelisäännöistä sekä yleisten yhteistyörakenteiden ja toimintamallien periaatteista. Yhdyspintaneuvottelukunnan työskentely käynnistyi ja Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän aikainen, kesken jäänyt palkkaharmonisointi nousi esille, kun hyvinvointialueen hallitus kirjasi kuntayhtymän tilinpäätökseen 20 milj. euron varauksen. Ammattijärjestöt ovat etsineet ratkaisua Kuntatyönantajan kanssa käydyissä neuvotteluissa, mutta päätöstä tai ratkaisua asiassa ei ole annettu. Tähän perustuen varaus on jätetty tekemättä Päijät-Hämeen kuntien tilinpäätöksiin. Asian merkitys on suuri: se, minkä laajuisia kirjauksia kuntien tilinpäätöksiin tehdään, vaikuttaa kunnalle maksettaviin valtionosuuksiin pitkäaikaisesti. Vastaavasti asia vaikuttaa hyvinvointialueen taloudellisiin resursseihin.

Hollolan kunta kilpailutti kehittäjäkumppanin keskustakortteleiden toteuttamiseksi. Kumppaniksi valittiin neuvottelukierrosten jälkeen 19.4.2022 WasaGroup Oy. Kumppanin esitys keskustakorttelin kehittämiskonseptiksi valmistui maaliskuussa 2023. Valtuusto päätti sen pohjalta siirtä suunnittelu- ja kaavoitusvaiheeseen. Sen jälkeen tehdään erikseen päätös siirtymisestä toteutusvaiheeseen.

Eduskunta hyväksyi TE 24 uudistuksen, jonka johdosta TE-palvelut siirtyvät kunnille 1.1.2025. Uudistuksessa työllisyyden ja yritysten kasvua tukevat julkiset palvelut tulevat osaksi kuntien työllisyys- ja elinvoimatehtäviä. Uudistukseen liittyen kuntien on perustettava työllisyysalueita, jotka perustuvat työssäkäyntialueisiin ja joissa on vähintään 20 000 työvoima. Vuoden 2022 lopussa Lahden elinkeino- ja työllisyysjaosto linjasi, että Lahden kaupunki muodostaa oman työllisyysalueen. Muut Päijät-Hämeen kunnat ryhtyivät valmistelemaan tämän jälkeen omaa työllisyysaluetta. Työllisyysalueet ovat tehneet valmistelua yhteistyössä. Hollola vastuukuntana on saanut laajempaa kannatusta mutta esillä on edelleen ollut myös yhden työllisyysalueen malli. Kunnanvaltuustojen on hyväksyttävä 1.11.2023 mennessä päätös siitä, mihin työllisyysalueeseen ne kuuluvat, järjestämistapa ja palvelusopimus. TE-palvelujen siirtyminen kuntien vastuulle tarkoittaa etuusmenojen kustannusvastuusta johtuen suuria suhdanneriippuvaisia kustannusten heilahteluriskejä kunnille.

Hollolan kunta liittyi syksyllä MOTIVA:n energiasäästökampanjaan. Taustalla oli huoli energian riittävydestä. Toimenpiteiden tavoitteena oli säästää 2400 MWh (15 %) vuodessa, tavoitteet ylitettiin jo huhtikuun loppuun mennessä. Kunta saavutti normeerattuna 2979 MWh energiasäästön.

Kunnan talous on kehittynyt suotuisasti vuonna 2023. Verotuloja arvioidaan kertyvän ennakoitua enemmän. Uuden päiväkodin avaaminen vuoden vaihteen jälkeen on puolestaan lisäämässä kuluja ennakoitua enemmän. Lapsiin ja nuoriin panostetaan ja se näkyy myös talousarvion menoissa.

Kuntien rahoituksellinen epävarmuus sote-uudistuksen jälkeen jatkuu edelleen. Loppukeväästä annettiin uusi asetusluonnos koskien lopullisia siirtolaskelmia ja niihin tehtäviä mahdollisia oikaisuja. Lopullinen siirtolaskelma on kuntien vuoden 2024 peruspalvelujen valtionosuutta ja hyvinvointialueiden vuoden 2024 rahoitusta koskevien päätösten perusteena. Laskelmat voivat muuttaa kuntarahoitusta merkittävästi kuntakohtaisesti. Kun sote-uudistuksen talousvaikutukset selviävät, käynnistyy TE-24 uudistus, minkä talousvaikutukset kunta-kohtaisesti selkiintyvät vasta vuosina 2025-2026. Edessä on taloudellista epävarmuutta vielä vuosia.

Hollolassa 1 kesäkuuta 2023

Päivi Rahkonen
Kunnanjohtaja

Yleinen taloudellinen kehitys

Vuoden 2022 alussa talouskasvu oli Tilastokeskuksen mukaan vahvaa koronaan liittyvien rajoitustoimien päätyttyä, mutta loppuvuonna bruttokansantuotteen volyymi putosi jo tekniseen taantumaan. Talouden suunnan käänsi miinukselle jyrkkään ja odotettua pitkäkestoisempaan kasvuun äitynyt inflaatio.

BKT:n määrä heikkeni vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä 0,2 prosenttia ja viimeisellä neljänneksellä 0,4 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Kysynnän heikentyminen viimeisellä neljänneksellä oli erittäin laaja-alaista.

Työllisyys nousi vuonna 2022 poikkeuksellisen vahvalle tasolle, työllisyysaste nousi peräti 73,8 prosenttiin.

Kustannusten nousu välittyi myös kuluttajahintoihin, jotka nousivat vuonna 2022 rajusti; 7,1 prosenttia. Inflaatio oli yhtä kovaa viimeksi 40 vuotta sitten eli 1980-luvulla. Inflaation nousun taustalla vaikutti jo vuoden 2021 aikana erittäin rajusti noussut energian hinta, mutta myös ruuan hinta nousi viime vuonna poikkeuksellisen paljon. Kuluttajahintojen nousu käänsi reaaliensiot reippaalle miinukselle.

Inflaatio välittyi myös korkotasoon. Ohjaukorkojen ja markkinakorkojen nousu oli vuoden 2022 aikana poikkeuksellisen jyrkkää. Kun vielä vuoden alussa euribor-korot olivat miinuksella niin vuoden 2022 loppupuolella korot hipoivat 2–3 prosentin tasojä. Korkojen nousu on jatkunut sen jälkeenkin.

Inflaation kasvu on hidastunut hieman vuoden 2023 alussa, mutta hintojen nousu pysyy kuluvana vuonna yhä korkealla tasolla ja laaja-alaisena. Suomen inflaatioennusteet vaihtelevat 4,5 ja noin 6 prosentin välillä. Inflaation ja korkojen nousuvauhdin odotetaan kuitenkin hiipuvan vuoden loppupuolella. Tämä tukee ostovoiman ja kulutuskysynnän toipumista ja vaimean talouskasvun käynnistymistä. Myös odotukset maailmantalouden kasvusta ja vientinäkymistä ovat kohentuneet.

Talouskasvun hiipuminen vuonna 2023 välittyi myös työllisyystilanteeseen, sillä työllisyys notkahtaa ja työttömyys kasvaa monissa ennusteissa hieman. Avoimien työpaikkojen määrä on jo laskenut. Työmarkkinoiden tilan ennakoitaankin jatkuvan vakaana. Palkkasumma kasvaa tänä vuonna noin 4 prosenttia. Myös ansiot kasvavat vastaavasti. Kunnat ja hyvinvointialueet ovat sopimuskierron palkkajohtajia, mutta keskimäärin palkkatarkaisu ei ole keskeisiä verrokkimaita korkeampi.

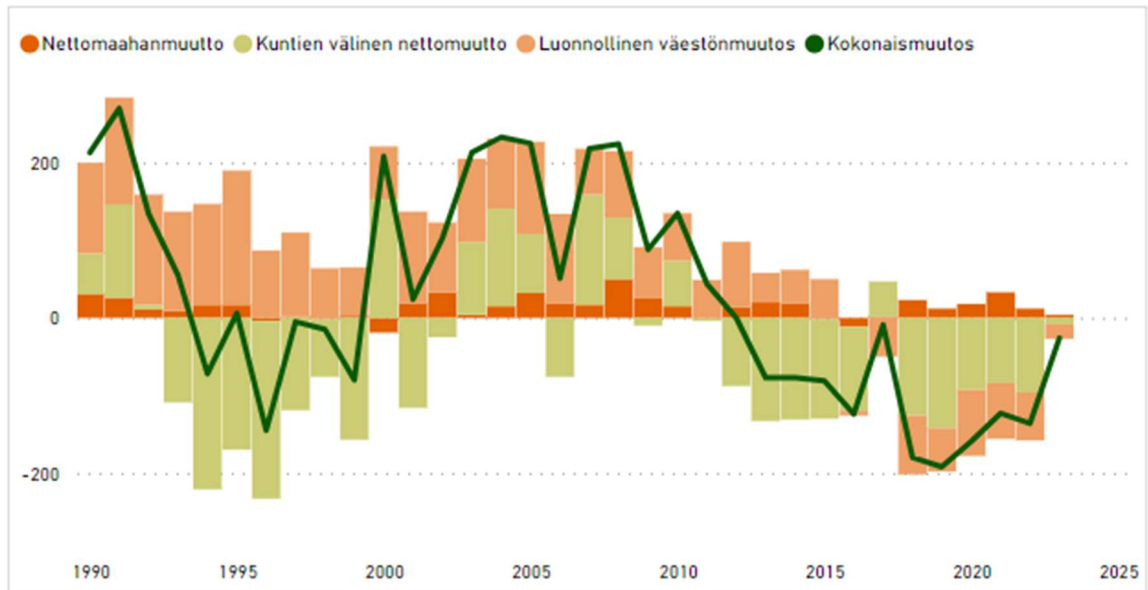
Julkisen sektorin tila vahvistui vuonna 2022 selvästi verotulojen kasvun siivittämänä. Kuntatalouden kehitys-arvio on hyvin positiivinen, sillä myös vuotta 2023 vahvistaa noin 1,2 miljardin euron suuruiseksi arvioitu kertaluonteinen verohäntä. Se syntyy, kun osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen veroprosenttien ja jako-osuuksien mukaan.

Hollola

Väestön kehitys

Hollolassa oli maaliskuun lopussa 22 914 asukasta, väkiluku on pienentynyt vuoden vaihteesta 26 henkilöä. Viime vuonna väkiluku pieneni 150 henkilöä (-0,6 %) edellisestä vuodesta. Väestön määrän kehityksen trendi on ollut laskeva vuodesta 2012 alkaen, jolloin Hollolassa asui 24 150 henkilöä. Kuolleisuus on ollut syntyvyyttä suurempaa vuoden 2016 syksystä alkaen. Vuoden 2023 ensimmäisellä neljänneksellä kuntien välinen muuttoliike heikensi väkilukua 8 henkilöllä. Luonnollinen väestön muutos heikensi väkilukua kuitenkin 19 henkilöllä. Maahanmuutto kasvatti väkilukua 4 henkilöllä.

Muuttoliike yleisesti: Nettomuuton (tulomuutto miinus lähtömuutto) ja luonnollisen väestönlisäyksen (syntyneet miinus kuolleet) vaikutus kunnan väkiluvun muutokseen.

Työttömyyden kehitys

Alkanut vuosi Lahden seudun kuntakokeilun osalta Hollolan työllisyyspalveluissa on sujunut suunnitellusti. Olemme saaneet täydennystä TE-toimistolta puuttuneeseen resurssiimme, ja omavalmentajien määrä on nyt viimevuotisella tasolla. Tiimin toimintaa organisoitiin uudelleen vuoden alusta, jotta aikaresurssia vapautuu myös tulevan TE24-palvelujen uudistukseen.

Säännöllisen asiakkaiden tapaaminen, ja kontaktointi pohjoismaisen työnhakumallin mukaan tuottaa tulosta. Työttömien työnhakijoiden työttömyyden syihin pystytään perehtymään syvällisemmin, ja niitä saadaan ratkaistua. Tavoitteena on ohjata asiakas takaisin työllistymisen polulle tai muuhun palveluun, jos asiakkaan esimerkiksi terveydentila sitä vaatii. Työllisyyspalveluissa tehtävä työ- ja toimintakyvyn arviointi tukee tätä tavoitetta erinomaisesti.

Hollolan työttömyysprosentti on palautunut pandemiaa edeltävälle matalalle tasolle. Ilahduttavaa on myös, että valuma pitkäaikaistyöttömyyteen (yli yhden vuoden työttömyys) on taittunut, ja vähenee kuukausittain.

TE24-palvelujen siirron suunnittelu valtiolta kunnille sai vauhtia maaliskuussa eduskunnan päätöksen johdosta. Kuntien yhteistyötä Hämeen TE-toimiston ja ELY-keskuksen kanssa on käynnistetty maakunnallisella tapaamisella ja pienryhmätyöskentelyllä.

Hollola

Päijät-Hämeessä valmistellaan parhaillaan kahta eri vaihtoehtoa; a) vain yksi koko Päijät-Hämeen kattava työllisyysalue b) kaksi työllisyysaluetta, jossa Lahti omana alueenaan vastaten henkilöasiakkaiden palveluista, ja yhdeksän muuta kuntaa muodostaen oman työllisyysalueen. Tässäkin vaihtoehdossa tuotetaan yhdessä tai sopimuksellisesti muut kuin henkilöasiakaspalvelut. Lopullinen sopimus työllisyysalueesta tai työllisyysalueista on luovutettava valtiovarainministeriölle lokakuun loppuun mennessä.

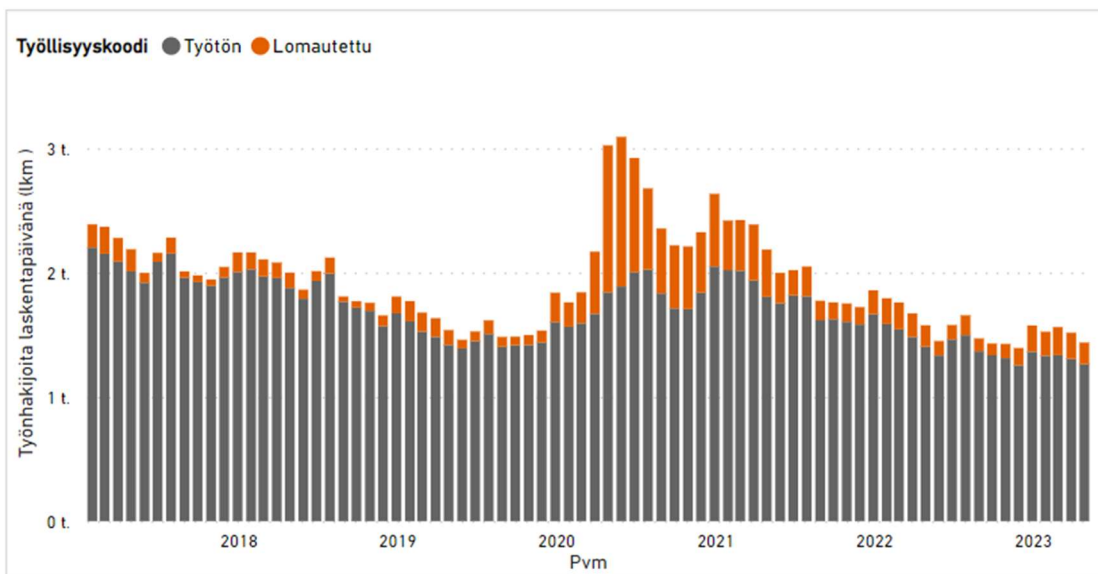
Työnvälitystilaston työttömyysaste (kk-kehitys):

Työnvälitystilaston (TEM) työttömyysaste eli työttömien työnhakijoiden (työttömät + kokoaikaisesti lomaautetut, kuukauden lopun tilanne) osuus Tilastokeskuksen edellisen vuoden työnvälitystilaston työvoimasta (työlliset+työttömät pääasiallisen toiminnan mukaan, vuoden lopun tilanne).

Työttömien määrä yhteensä:

Työnvälitystilaston (TEM) työttömien ja kokoaikaisesti lomaautettujen määrän kehitys (kuukauden lopun tilanne).

Henkilöstö

Vakinaisten määrä on lisääntynyt +56 henkilöä. Henkilöstömäärän kasvua selittää Päijät-Hämeen ympäristöterveys, joka aloitti toimintansa 1.1.2023. Ympäristöterveyden vakituinen henkilöstömäärä on 27 henkilöä. Konsernipalvelujen vakituisen henkilöstön määrä on kasvanut 7 henkilöllä viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Hyvinvoinnin palvelualueella vakituisen henkilöstön määrä on lisääntynyt 14 henkilöllä ja elinvoiman palvelualueella henkilöstön määrä on lisääntynyt 8 henkilöllä.

Määräaikaisten määrä on lisääntynyt +88 henkilöä, josta konsernipalvelut (+3), hyvinvoinnin palvelualue (+78), elinvoiman palvelualue (+6) ja Päijät-Hämeen ympäristöterveys (+1). Työllistettyjen määrä on vähentynyt -7 henkilöllä.

	30.4.2022	30.4.2023	Muutos
Vakinaiset (lkm)	575	631	56
Määräaikaiset (lkm)	166	88	-78
Työllistetyt (lkm)	46	39	-7
Yhteensä (lkm)	787	758	-29
Sairauspoissaolot (pv, kum)	3878	3323	-555
Tapaturmapoissaolot (pv, kum)	309	127	-182
Koulutuspoissaolot (pv, kum)	333	324	-9,0

Sairauspoissaolot ovat vähentyneet viime vuoden vastaavasta ajankohdasta yhteensä 555 päivää.

Talousarvion toteutuminen

Verorahoituksen kehitys

Hollolan verotuloennusteissa nojataan pitkälti kuntaliiton laatimaan kuntakohtaiseen veroennustekehikoon. Kuntaliitto on huhtikuussa päivittänyt ennustettaan kuluvalle vuodelle sekä tuleville vuosille. Kuntaliiton syyskuun veroennustekehikon päivitys perustuu pääosin kevään kuntatalousohjelmassa esitettyihin arvioihin verotulojen kehityksestä. Huhtikuun veroennustekehikossa on huomioitu verotilitykset maaliskuuhun asti.

Helmikuun ennusteeseen verrattuna on huhtikuun veroennuste hieman positiivisempi. Kunnallisveron arvioidut tilitykset vuosina 2024–2027 ovat vuositasolla noin 80 miljoonaa euroa korkeammat. Muutos johtuu pääosin palkkasumman parantuneesta kehitysarvioista, erityisesti tälle ja ensi vuodelle. Yhteisöveroennuste muuttui hyvin vähän helmikuun arvioista. Kiinteistöveron kehitys on taas helmikuun arvioita selvästi positiivisempi.

Veroennustekehikoissa on tämän lisäksi myös huomioitu viime vuoden lopulliset väestötiedot ja tästä johdetut väestöennusteet vuosille 2023–2026. Päivitetyt kuntakohtaiset ansiotulo- ja väestötiedot ovat pääsyy sille, että kuntakohtainen ennuste poikkeaa koko maan vastaavasta.

Kunnallisveroennuste

Veroperustemuutokset alentavat kunnallisveron tuottoa vajaalla 50 miljoonalla eurolla kuluvana vuonna. Tästä vajaa 40 miljoonaa euroa johtuu hallitusohjelman mukaisista ansiotasoindeksin tarkistuksista, jotka on huomioitu jo aiemmissa veroennusteissa. Ansiotuloverotuksen indeksitarkistukset sisältyvät teknisenä oletuksena myös vuosien 2024–2027 verotuottoarvioihin.

Kuluvalle vuodelle on tehty muutamia vaikutuksiltaan pienehköjä muutoksia veroperusteisiin. Muun muassa matkakuluvähennyksen määräaikaista korotusta jatkettiin ja tämäkin muutos on huomioitu aiemmissa veroennusteissa. Hallitusohjelman mukaan veroperustemuutosten vaikutus kuntien verotuottoon kompensoidaan nettomääräisesti kunnille valtionosuusjärjestelmässä.

Valmistuva verotus 2022 aiheuttaa vielä epävarmuutta kuluvan vuoden kunnallisveron tilityksiin. Valtiovarainministeriön tiedon mukaan on mahdollista, että veronsaajaryhmien jako-osuuksia oikaistaan vielä ennen verotuksen päättymistä lokakuun lopussa. Mahdollinen jako-osuuksien oikaisu johtuisi valtion pääomatuloverojen epävarmasta kehityksestä verovuonna 2022. Kesäkuun lopussa asia selvinnee, kun ensimmäiset kuntakohtaiset ennakkotiedot valmistuvasta verotuksesta julkaistaan Veronsaajien palveluun. Silloin saadaan myös parempi kuva kunnallisveron maksunpanoon määrästä.

Yhteisö- ja kiinteistöveroennuste

Yhteisöveroennuste perustuu pääosin kevään kuntatalousohjelman arvioon yhteisöveron kehityksestä sekä alkuvuoden tilitystietoihin. Yhteisöveroennuste muuttui hyvin vähän Kuntaliiton helmikuun arvioista. Valmistuva yhteisövero 2022 aiheuttaa niin ikään vielä epävarmuutta kuluvan vuoden yhteisöveron tilityksiin.

Verovuoden 2023 kiinteistöverotiedot perustuvat Verohallinnon 24.3. julkaisemaan ennakkotietoon valmistuvasta verotuksesta. Jo helmikuussa arvioitiin, että kyseinen ennakkotieto on selvästi silloista arviota korkeampi. Kasvu johtuu erityisesti siitä, että rakennusten verotusarvot ovat kasvaneet, koska niiden jälleenhankinta-arvoja on korotettu. Syy korotukseen löytyy rakennuskustannusten kallistumisesta. Muutos parantaa kiinteistöveron verovuosikohtaista tuottoa noin 170 miljoonalla eurolla. Oletus että noin 10 %:ia maksettavasta erääntyisi maksuun seuraavana vuonna sovelletaan myös tässä veroennusteessa.

Hollolan osalta päivitetty veroennuste tarkoittaa yhteensä peräti 2,3 miljoonan euron lisäystä verotuloarvioon kuluvalle vuodelle. Lisäyksestä 2,0 miljoonaa euroa kohdistuu kunnallisveroon ja 0,3 miljoonaa euroa yhteisöveroon.

Verorahoitus 2022-2023

Verotulot ja valtionosuudet, 1000 euroa	Tilinpäätös 2022	Voimassa oleva	Toteuma 2023	Toteuma %	Muutos- paineet	Ennuste 2023
		talousarvio 2023				
Verotulot						
Kunnan tulovero	91 985	43 000	22 063	51,3 %	2 000	45 000
Kiinteistövero	6 084	5 800	391	6,7 %		5 800
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 514	3 200	1 817	56,8 %	300	3 500
Yhteensä	103 583	52 000	24 270	46,7 %	2 300	54 300
Valtionosuudet						
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	34 458	15 500	5 177	33,4 %		15 500
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-4 601	-4 600	-1 677	—		-4 600
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	6 339	6 700	2 226	—		6 700
Verotulomenetyksen kompensatio	11 585	3 400	1 162	34,2 %		3 400
Yhteensä	47 781	21 000	6 889	32,8 %	0	21 000
Verorahoitus yhteensä	151 363	138 272	31 159	22,5 %	2 300	75 300

Seuraavissa taulukoissa on esitetty kunnallisveron ja yhteisöveron tilitykset vuosina 2022—2023.

Kuukausi	KUNNALLISVERO VUONNA 2022				KUNNALLISVERO VUONNA 2023				Muutos	
	V. 2022	Muut	Yhteensä	Kum.yht.	V. 2023	Muut	Yhteensä	Kum.yht.	-%	
Tammi	76,6	9 806,6	9 883,2	9 883,2	81,5	9 832,0	9 913,5	9 913,5	0,3	
Helmi	7 077,5	1 581,6	8 659,1	18 542,3	3 040,3	1 783,0	4 823,3	14 736,8	-20,5	
Maalis	7 242,7	346,5	7 589,2	26 131,5	3 193,2	426,7	3 619,8	18 356,6	-29,8	
Huhti	7 948,6	251,4	8 199,9	34 331,4	3 480,9	225,1	3 706,0	22 062,6	-35,7	
Touko	8 692,5	207,9	8 900,4	43 231,9		0,0		22 062,6	-49,0	
Kesä	7 652,5	130,7	7 783,2	51 015,1		0,0		22 062,6	-56,8	
Heinä	8 557,1	-1 757,0	6 800,2	57 815,3		0,0		22 062,6	-61,8	
Elo	7 788,6	-1 507,5	6 281,1	64 096,4		0,0		22 062,6	-65,6	
Syys	7 399,0	-2 006,3	5 392,8	69 489,2		0,0		22 062,6	-68,3	
Loka	7 471,8	270,3	7 742,0	77 231,2		0,0		22 062,6	-71,4	
Marras	7 528,2	333,7	7 861,9	85 093,1		0,0		22 062,6	-74,1	
Joulu	6 945,4	-53,2	6 892,2	91 985,3		0,0		22 062,6	-76,0	
Yhteensä	84 380,6	7 604,7	91 985,3	91 985,3	9 795,8	12 266,7	22 062,6	22 062,6	-76,0	

Kuukausi	YHTEISÖVERO VUONNA 2022				YHTEISÖVERO VUONNA 2023				Muutos	
	V. 2022	Muut	Yhteensä	Kum.yht.	V. 2023	Muut	Yhteensä	Kum.yht.	-%	
Tammi	64,8	595,3	660,1	660,1	-39,7	541,6	501,8	501,8	-24,0	
Helmi	277,1	938,0	1 215,2	1 875,3	183,1	653,7	836,7	1 338,6	-28,6	
Maalis	269,6	93,7	363,2	2 238,5	195,9	56,4	252,2	1 590,8	-28,9	
Huhti	254,0	54,1	308,1	2 546,6	187,8	38,6	226,4	1 817,1	-28,6	
Touko	261,3	95,3	356,6	2 903,2		0,0		1 817,1	-37,4	
Kesä	290,2	46,7	336,9	3 240,1		0,0		1 817,1	-43,9	
Heinä	320,4	52,6	373,0	3 613,1		0,0		1 817,1	-49,7	
Elo	344,0	3,4	347,4	3 960,6		0,0		1 817,1	-54,1	
Syys	344,0	141,5	485,4	4 446,0		0,0		1 817,1	-59,1	
Loka	302,0	67,8	369,8	4 815,8		0,0		1 817,1	-62,3	
Marras	313,5	4,0	317,5	5 133,2		0,0		1 817,1	-64,6	
Joulu	303,3	77,2	380,5	5 513,7		0,0		1 817,1	-67,0	
Yhteensä	3 344,0	2 169,7	5 513,7	5 513,7	527,0	1 290,2	1 817,1	1 817,1	-67,0	

Viestinnän vahvistus
Monikanavaisen tiedotuksen, viestinnän ja markkinoinnin toteutus tavoitehakuisesti.
Tavoite (mittari) 2023: Vuoden 2023 viestintä- ja markkinointisuunnitelma toteutettu
Lähtötilannekuvaus: Tiedottaja sekä viestinnän asiantuntija palkattu 2022. Toimenpiteet 2023: Markkinointistrategian luominen. Kunnanhallitukselle esitettävän viestintä- ja markkinointisuunnitelman toteutus. Omistaja: Hallinto- ja talousjohtaja
Määräraha vuodelle 2023 40.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Markkinointistrategian valmistelu käynnistynyt ja sen lopputuotos esitellään kunnanhallitukselle toukuussa 2023. Strategian pohjalta tullaan laatimaan erillinen toimenpideohjelma kesällä 2023.
Määrärahan toteutuminen: Markkinointistrategia 2.500 euroa. Arvioitu kokonaiskustannus 2023 40.000 euroa.
Pitkän aikavälin aluekehityksen suunnan määrittely
Tavoite (mittari) 2023: Kaavoitusohjelman toteutuminen.
Lähtötilannekuvaus: Strategisilla alueilla kunnan kehittymistä varten tarvittavien maa-alueiden hankinta ei etene riittävän laajoina kokonaisuuksina vapaaehtoisilla kaupoilla. Kaavoitus ja infrarakentaminen on prosessina pitkäkestoista. Toimenpiteet 2023: Rekrytoidaan uusi kaavasuunnittelija, jotta kaavoituksen ja rakentamisen prosessien kestoa saadaan sujuvoitettua. Omistaja: Kehitys- ja kaavoituspäällikkö
Määräraha vuodelle 2023 60.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Kaavasuunnittelija rekrytoitu ja aloittanut työtehtävissä, kaavahankkeina Vähäselänojan pientaloalueen asemakaavoitus ja Hämeenkosken keskustan osa-alueen asemakaavamuutos.
Määrärahan toteutuminen: Ennuste 31.12.2023 50.000 euroa
Laadukkaan asumisen tarjonnan monipuolistamien
Tavoite (mittari) 2023: Siirtyminen suunnittelu- ja kaavoitusvaiheeseen.
Lähtötilannekuvaus: Vuoden 2022 syksyn aikana toteutetaan kehittämisvaihe sopimuskomppanin kanssa, valmis vuoden loppuun mennessä. Toimenpiteet 2023: Alkuvuonna tehdään päätös siirtymisestä suunnittelu- ja kaavoitusvaiheeseen kehittämisvaiheen tulosten pohjalta. Omistaja: Elinvoimajohtaja
Määräraha vuodelle 2023 380.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Päätös siirtymisestä kaavoitusvaiheeseen on tehty valtuustossa 24.4.2023.
Määrärahan toteutuminen: Toteutuma 10.5.2023 kehitysvaihe 86.000 euroa. Ennuste 2023 noin 350.000 euroa (ennusteen teko on vaikeaa, koska ei ole tietoa siitä, milloin talonsuunnitteluvaihe alkaa).

<p>Tavoite (mittari) 2023: Kaavoitusohjelman toteutuminen. Linjaus HATn vuokratuotannosta.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Tällä hetkellä ok-tonttien tarjonta ei vastaa kysyntää sijainnillisesti/laadullisesti. Vuokra-asuntojen määrä/laatu ei vastaa kysyntää.</p> <p>Toimenpiteet 2023: Luodaan mahdollisuuksia tonttituotantoon. Keskustelu HAT-linjauksesta vuokra-asuntojen suhteen.</p> <p>Omistaja: Kehitys- ja kaavoituspäällikkö, elinvoimajohtaja (HAT)</p>
<p>Määräraha vuodelle 2023 30.000 euroa</p>
<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Keskustakortteleihin liittyen valtuustossa 24.4.2023 on linjattu, että Hollolan Asuntotalot Oy:llä on hankkeessa rooli ja vastuut kunnan lisäksi. Tällä tarkoitetaan vuokra-asuntojen toteutuksen jatkotyöstä Hollola-talon kerrokseen 5-10.</p> <p>Kaavoitusohjelman mukaisesti monipuolista tonttitarjontaa suunnittelussa Salpakankaan koulun asemakaavamuutoksella tavoitteena poistuvan rivitaloalueen korvaamista kerrostalorakentamisen mahdollistavalla kaavalla ja samalla lisäten myös pientalotontteja. Vesikansan aloitettu Norolanpellon ja Vähäselänojan asemakaavoitukset.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>Tilanne 10.5.0 euroa. Ennuste 31.12.2023 0 euroa.</p>
<p>Yritys- ja työllisyyspalvelut palvelevat yritysten menestystä ja sijoittumista alueelle.</p>
<p>Tavoite (mittari) 2023: Avoimille työmarkkinoille työllistyminen - välitetty työhön tai työllistynyt muuten +5 % (2024 +10 %) nykytasoon verrattuna</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Kuntakokeilun kautta tavoitetaan nyt n 70 % Hollolan työttömistä työnhakijoista. Yrityspalvelut (työvoiman tarjonta) ei vielä aktiivisesti tarjolla työnantajille.</p> <p>Toimenpiteet 2023: Työllisyysalueen rakentaminen, jatkuu 2024, johon luodaan yhteistä palvelumallia yrityksiä varten</p> <p>Omistaja: Työllisyyspäällikkö</p>
<p>Määräraha vuodelle 2023 90.000 euroa</p>
<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Työllisyysalueiden valmistelu on käynnissä, DL 30.10.2023 ilmoitus valtiolle. TE24 koordinaattori on palkattu Akke-rahoituksella 6.2.2023, ja kunnan omavastuuosuus toteutuu AKKEN osalta suunnitellusti. Mikko Kesän valmennukset ovat käynnissä, ja niihin on osallistuttu suunnitellusti.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>Kunnan omavastuuosuus TE24-koordinaattorin palkkakuluista n 10.000 euroa. Toteuma: 3.636 euroa 30.4.2023. Mikko Kesän TE24 valmennukset 3 x 960 euroa. Arvio kuluista 10.5.2023 on 13.000 euroa. Lisäkuluja saattaa tulla Hollolan omien sopimusvalmistelujen osalta. Ennuste 31.12.2023 90.000 euroa.</p>
<p>Tavoite (mittari) 2023: Päätökset ja aikataulutukset sekä aloitukset mahdollisista toimenpiteistä. Ollaan valmiudessa vastaamaan markkinan tarpeisiin.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Runsaasti vapaata tonttivarantoa. Ei vastaa markkinan tarpeeseen ja liikaa haasteita ja kilpailukykyä heikentäviä asioita mm. liittyen kaavoitukseen, vesihuoltoon, energiaratkaisuihin, julkiseen liikenteeseen ym.</p> <p>Toimenpiteet 2023: Kartoitetaan sisäisessä yhteistyössä mitä todetuille/havaituille haasteille voidaan tehdä ja aloitetaan mahdolliset toimenpiteet.</p> <p>Omistaja: Elinvoimajohtaja</p>
<p>Määräraha vuodelle 2023 12.000 euroa</p>
<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Toimintasuunnitelma valmistunut huhtikuu 2023 - vastuutettu ja aikataulutettu. Esittely ja hyväksyntä elinvoimavaliokunta 2.5. ja kunnanhallitus 8.5.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>7.107 euroa 30.4.2023. Ennuste 31.12.2023 7.107 euroa.</p>

<p>Tavoite (mittari) 2023: Selkeämmän ja systemaattisemman toimintamallin perusteet luotu. Matkailun kehittämishanke käynnistetty.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Ladec tunnetaan, mutta ei osana Hollolan elinkeinopalveluja, ei uskalleta/osata käyttää kehittämispalveluja. Pieniltä matkailuyrityksiltä puuttuu tukiverkko.</p> <p>Toimenpiteet 2023: Kehitetään viestintää, vuorovaikutusta ja yhteistyötä -> kehitystä. Yrityshaastattelujen tuloksien kautta tehoa työvoiman saatavuuteen, oppilaitosyhteistyöhön, kehittämispalveluihin sekä yritysten ilmastotyöhön. Matkailun kehittämishankkeen rahoituksen haku.</p> <p>Omistaja: Elinkeinopäällikkö</p>
Määräraha vuodelle 2023 43.000 euroa
<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Yrityshaastatteluja tehty 196 kpl (yhteydenottoja noin x2), tietoja välitetty/välitetään hyödynnettäväksi. Haasteellisten aikataulujen vuoksi toimenpide- ja toimintaa ohjaava suunnitelma vielä kesken. Tavoite: valmis loka-/marraskuu 2023. Maaseuturahoituksen (Leader/Ely) haku aukeaa touko-/kesäkuussa 2023 ja pyritään suunnittelemaan matkailun yhteistyö-/kehittämishanke / rahoitushaku tämän vuoden aikana.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>Ennuste 31.12.2023 43.000 euroa.</p>

<p>Ennaltaehkäisevän toimintamallin vahvistuminen</p> <p>Tuen tarpeen monimuotoisuuden kartoitus, jonka pohjalta toimenpidesuunnitelma ja toiminnallistaminen.</p> <p>Tavoite (mittari) 2023: Työurien monimuotoisuuden kartoitus suoritettu.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Vuonna 2022 suoritettu esivalmistelua ja selvitystyötä.</p> <p>Toimenpiteet 2023: Työurien monimuotoisuuden kartoitus.</p> <p>Omistaja: Henkilöstöpäällikkö</p>
Määräraha vuodelle 2023 10.000 euroa
<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Lähtötilanteen arviointi aloitettu, suunnitteluvaihe aloitetaan syksyllä 2023. Järjestelmämuutos siirtynyt vuodelta 2024 vuodelle 2025 ja siten suunnittelu valmistuu 2024.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>Toteuma 31.4.2023 0 euroa. Arvio 31.12.2023 mennessä 10.000 euroa.</p>

<p>Kuntalaisten ja työntekijöiden terveyden ja hyvinvoinnin lisääntyminen kaikissa ikäryhmissä.</p> <p>Rakennamme hyvinvoinnin moninaisten tavoitteiden ja hankkeiden viidakosta, yksinkertaistetun ja sujuvoitetun tavoitekehikon.</p> <p>Tavoite (mittari) 2023: Toteutuneet työpajat.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Maakunnalliset- ja kunnan omat suunnitelmat on hyväksytty valtuustossa 2021.</p> <p>Toimenpiteet 2023: Hyväksytyjen suunnitelmien, hankkeiden ja tavoitteiden tarkastelu. Teemakohtaiset työpajat.</p> <p>Omistaja: Hyvinvointijohtaja</p>
Määräraha vuodelle 2023 45.000 euroa
<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Hyvinvoinnin ohjelmien etenemisestä on pidetty hyvinvoinnin esimiesten työpaja 18.4.2023. Työpajan jälkeen on valmistelu palveluluittain hyvinvoinnin kehikkoa asiakasryhmien perusteella. Hyvinvoinnin kehikosta on tarkoitus rakentaa uusi hyvinvointisuunnitelmapohja.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>1.579 euroa 30.4.2023</p>

<p>Ennakoiva hyvinvointi</p> <p>Tavoite (mittari) 2023: Kiusaamisen- ja päihteiden ehkäisyn suunnitelmat ovat valmiita.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Ennakoivaa hyvinvointityö on osa tehtävää hyvinvoinnin edistämistyötä hyvinvointipalveluissa. Ohjelmassa valitut teemat ovat liikunta, ruoka, mieli ja päihteet. Tehdään suunnitelma jokaiselle kohderyhmälle.</p> <p>Toimenpiteet 2023: Kiusaamisen ehkäisemisen- ja päihdetyön suunnitelmat valmiiksi. Loma-aikojen ohjatun toiminnan kehittäminen ja aamupalakokeilu.</p> <p>Omistaja: Hyvinvointijohtaja</p>
<p>Määräraha vuodelle 2023 45.000 euroa</p>
<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Kiusaamisen vastaisen suunnitelman työryhmä on perustettu ja suunnitelmaa valmistellaan kevään aikana.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>1.579 euroa 30.4.2023</p>
<p>Perhekeskustyön kehittämisen jatkaminen</p> <p>Tavoite (mittari) 2023: Perhekeskusmanuaali valmistuu ja on jalkautettu kaikille perhekeskustoimijoille. Manuaalin ylläpitosuunnitelma on valmis. Lapsiperheiden kohtaamispaikkatoiminta on osa perhekeskustoiminnan perus- ja varhaisen tuen palveluiden kokonaisuutta ja toimii osallisuuden, yhteistoimijuiden sekä yhteisjohtajuuden periaatteella. Kohtaamispaikka toimintaan on luotu joustava yhdessä sovittu selkeä rakenne.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Tehty valmistelutyötä ja luotu palvelukartta.</p> <p>Toimenpiteet 2023: Perhekeskustoiminnan kehittäminen osana SOTE-keskusta - Asiakaslähtöiset matalankynnyksen moniammatilliset lapsiperhepalvelut kaikkien saavutettavissa. Perhekeskusmanuaalin laa- timinen ja jalkauttaminen. Lapsiperheiden kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen.</p> <p>Omistaja: Hyvinvointijohtaja</p>
<p>Määräraha vuodelle 2023 45.000 euroa</p>
<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Perhekeskusmanuaali on kevään aikana lopullisessa muodossa.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>19 euroa 30.4.2023</p>
<p>Hirveen harrastava</p> <p>Tavoite (mittari) 2023: Kouluikäisille järjestetyt harrastetunnit viikossa. Tavoite on 80h/vko. Lasten ja nuorten harrastamiskysely on toteutettu.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt kunnille erityisavustusta lukuvuodelle 2022-2023. Tavoitteena juurruttaa harrastamisen Suomen malli pysyväksi toimintamalliksi kunnissa. Kunnassa harrastuneisuutta tuetaan maksuttomilla tiloilla ja avustuksilla kaikissa kohderyhmissä.</p> <p>Toimenpiteet 2023: Harrastamisen Suomen mallin toiminnan kehittäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Toteutetaan harrastamiskysely lapsille ja nuorille.</p> <p>Omistaja: Hyvinvointijohtaja</p>
<p>Määräraha vuodelle 2023 45.000 euroa</p>
<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Harrastustoiminnan kehittämistä jatkettu ja kysely toteutetaan kevään aikana.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>Toteuma 0 euroa 30.4.2023</p>

<p>Kasvamme kestävän kehityksen kuntana. Vahvistamme ympäristöä ja luontoa monipuolisesti sekä arvostamme luontoa hyvinvoinnin lähteenä.</p>
<p>Tavoite (mittari) 2023: Hyväksytään Monta luontoa, monta mahdollisuutta –kehityssuunnitelma.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Luonnon ja ympäristön hyödyntäminen matkailutoiminnassa on kunnassa vähistä. Tähän haetaan kokonaisvaltaista koordinoitua ja asioiden hoitamista suunnitelmallisesti. Samalla edistetään myös asukkaiden liikkumista.</p> <p>Toimenpiteet 2023: Tehdään Monta luontoa, monta mahdollisuutta –kehityssuunnitelma.</p> <p>Omistaja: Elinvoimajohtaja</p>
<p>Määräraha vuodelle 2023 10.000 euroa</p>
<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Monta luontoa, monta mahdollisuutta -kehityssuunnitelma on menossa elvaan hyväksyttäväksi 20.6.2023.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>Toteutuma 17.5.2023 0 euroa. Ennuste 10.000 euroa.</p>
<p>Tavoite (mittari) 2023: MAL-sopimuksen valmistelu mukana olevien kuntien kanssa (sopimus 2024). HINKU-päästötavoitteita toteuttavien toimenpiteiden priorisointi.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Hollola on mukana Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksessa. Valtuusto on päättänyt, että olemme HINKU-kunta. Kunnan ilmasto-ohjelma on hyväksytty. Kiertotalouden toimintaa on Hollolassa hajautetusti eri paikoissa</p> <p>Toimenpiteet 2023: MAL-sopimuksen (24-27) valmistelu MAL-kuntien kanssa sovittavan aikataulun mukaan. HINKU-tavoitteiden arviointi ja priorisointi.</p> <p>Omistaja: Elinvoimajohtaja</p>
<p>Määräraha vuodelle 2023 70.000 euroa</p>
<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Työtä ei ole aloitettu. Odotetaan ilmasto-ohjelman hankeavustuspäätöstä, jonka jälkeen linjaus etenemisestä.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>0 euroa. Ennuste 31.12.2023 30.000 euroa.</p>
<p>Monta luontoa-opintokokonaisuus</p> <p>Tavoite (mittari) 2023: Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opintokokonaisuus käytössä 1.8.2023 alkaen</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa toteutettava ympäristökasvatus vahvistaa lasten luontosuhdetta ja vastuullista toimimista ympäristössä sekä ohjaa heitä kohti kestäväää elämäntapaa. Ympäristökasvatus sisältää kolme ulottuvuutta: oppiminen ympäristössä, oppiminen ympäristöstä sekä toimiminen ympäristön puolesta.</p> <p>Toimenpiteet 2023: Varhaiskasvatuksen- ja perusopetuksen opintokokonaisuuden runko on valmis.</p> <p>Omistaja: Hyvinvointijohtaja</p>
<p>Määräraha vuodelle 2023 0 euroa</p>
<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Perustettu työryhmä on valmistellut varhaiskasvatuksen - ja perusopetuksen suunnitelman lopullista muotoa kevään aikana. Käyttöönotto on syksyllä 2023.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>Toteuma 0 euroa 30.4.2023.</p>

STRATEGINEN VISIO: HIRVEEN HYVÄ ESIMERKKI

Esimerkillinen toimintakulttuuri: Arvot tunnetaan ja niiden pohjalta toimintaan.
Tavoite (mittari) 2023: Arvojen tunnettavuus organisaation sisällä-mittaus suoritettu. Vertailupohjaksi tuleville vuosille.
Lähtötilannekuvaus: Vuonna 2022 toteutettu 1. arvojen esittelykierros ja pohdinta organisaatiossa.
Toimenpiteet 2023: Arvot kampanja henkilöstölle (sisäistys/pohdinta) ja esittely kuntalaisille.
Omistaja: Hallinto- ja talousjohtaja
Määräraha vuodelle 2023 0 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Toteutus aikataulutettu syksylle 2023.
Määrärahan toteutuminen: Toteuma 0 euroa 30.4.2023

Esimerkillisen hyvän johtamisjärjestelmän uudistuminen ja sujuvoittaminen.
Tavoite (mittari) 2023: Vuoden 2024 toteutussuunnitelma valmis.
Lähtötilannekuvaus: Alkuelvitys käynnissä.
Toimenpiteet 2023: Hallintolakimiehen rekrytointi. Hallintosäännön uudistus. Vuoden 2024 toteutusvaiheen suunnittelu.
Omistaja: Hallinto- ja talousjohtaja
Määräraha vuodelle 2023 50.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Hallintolakimies aloittanut maaliskuussa 2023. Hallintosääntöuudistuksen varsinainen valmistelu aloitetaan kesällä 2023.
Määrärahan toteutuminen: Toteuma 0 euroa 30.4.2023, ennuste loppuvuodelle 40.000 euroa.

Esimerkillisen osallistavat toimintamallit aktiivisessa käytössä.
Hyvinvoinnin jokaiseen palveluun ja jokaiselle kohderyhmälle valmistellaan kuulluksi tulemisen -malli
Tavoite (mittari) 2023: Nykytilanteen kartoitus tehty.
Lähtötilannekuvaus: Osallistavia toimintamalleja on palveluissa käytössä, mutta niitä ei ole jaettu kohderyhmäkohtaisesti.
Toimenpiteet 2023: Kohderyhmäkohtainen tarkastelu nykytilanteesta on tehty.
Omistaja: Hyvinvointijohtaja
Määräraha vuodelle 2023 0 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Hyvinvointikehikko varten on kirjattu nykyisiä osallisuuden toimenpiteitä. Osallisuuskoordinaattori on palkattu ja hän aloittaa 12.6.2023.
Määrärahan toteutuminen: Toteuma 0 euroa 30.4.2023

Ideoivan kulttuurin juurrutus
Tavoite (mittari) 2023: Kulttuurin muutos mittausta vuoden 2023 lopussa.
Lähtötilannekuvaus: Aikaisemmista ideaprosesseista luovuttu, ilman korvaavaa järjestelyä
Toimenpiteet 2023: Ideoiva kunta – kampanja toteutettu 2023 ja seurantajärjestelmä luotu.
Omistaja: Hallinto- ja talousjohtaja
Määräraha vuodelle 2023 0 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Kampanjan suunnittelu siirtynyt syksylle 2023.
Määrärahan toteutuminen: Toteuma 0 euroa 30.4.2023, arvio loppuvuodelle 0 euroa (sisäisenä työnä).

Esimerkillisen sujuva ja asiakaslähtöinen toiminta on kehittynyt.
Otetaan käyttöön sähköinen myyntipalvelu kartta-aineistoille ja rakennusvalvonnan arkistoaineistoille. Jatketaan arkistojen digitointia
Tavoite (mittari) 2023: Aineistojen myyntipalvelu avattuna asiakaskäyttöön. Rakennuslupa-aineistot digitoituina.
Lähtötilannekuvaus: Myyntipalvelun sopimukset tehtyinä, arkistojen digitointi käynnissä
Toimenpiteet 2023: Aineistojen myyntipalvelu avataan asiakaskäyttöön ja arkistojen digitoidaan loput rakennuslupa-aineistot.
Omistaja: Kehityspäällikkö
Määräraha vuodelle 2023 60.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Sähköinen myyntipalvelu on avattu asiakaskäyttöön 02/2023. Tavoite sen osalta toteutunut. Arkistojen digitointi on käynnissä.
Määrärahan toteutuminen: Määrärahan käyttö toteutuu digitointityön etenemisen tahdissa. Toteuma: 17.572 euroa 30.4.2023. Ennuste 31.12.2023 60.000 euroa.
Otetaan käyttöön sähköinen tonttien varauspalvelu.
Tavoite (mittari) 2023: Tonttien varauspalvelu avattuna asiakaskäyttöön
Lähtötilannekuvaus: Varauspalvelun hankinnasta tehty sopimus
Toimenpiteet 2023: Tonttien varauspalveluun julkaistava sisältö määritellään ja avataan palvelu asiakaskäyttöön
Omistaja: Kehityspäällikkö
Määräraha vuodelle 2023 25.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Palvelu on avattu asiakaskäyttöön 02/2023, tavoite on toteutunut.
Määrärahan toteutuminen: Määräraha on varattu yhteisesti tonttien varauspalvelun ja aineistojen myyntipalvelun kuluihin. Toteuma 1.360 euroa 30.4.2023. Ennuste 31.12.2023 25.000 euroa.

<p>Kehitetään ympäristövalvonnan sähköisen asioinnin mahdollisuuksia</p> <p>Tavoite (mittari) 2023: Selvitys asiointipalvelujen käyttöönottomahdollisuuksista ja suunnitelma jatkotoimenpiteistä valmistunut.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Ei ole käytössä sähköistä asiointipalvelua, asiointi tapahtuu sähköpostitse.</p> <p>Toimenpiteet 2023: Selvitetään saatavilla olevat asiointipalvelut ja niiden käyttöönoton edellytykset.</p> <p>Omistaja: Kehityspäällikkö</p>
Määräraha vuodelle 2023 0 euroa
<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Selvitys käyttöönoton edellytyksistä on käynnissä, selvityksen valmistuminen 06/2023. Tavoite toteutuu.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>Ennuste 31.12.2023 0 euroa</p>
<p>Reaaliaikainen idea- ja palautejärjestelmä</p> <p>Tavoite (mittari) 2023: Suunnitelma laitettu täytäntöön</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Aikaisemmasta idea-järjestelmästä luovuttu, ilman korvaavaa järjestelmää. Palautejärjestelmä toimii, mutta vaatii kehittämistä</p> <p>Toimenpiteet 2023: Idea- ja palautejärjestelmän suunnittelu ja toteutus</p> <p>Omistaja: hallinto- ja talousjohtaja,</p>
Määräraha vuodelle 2023 5.000 euroa
<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Suunnittelu aikataulutettu syksyille 2023.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>Toteuma 0 euroa 30.4.2023, arvio 31.12.2023 mennessä 5.000 euroa.</p>
Esimerkillistä tiedolla johtamista.
<p>Tavoite (mittari) 2023: Digitiekartta.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Vuonna 2022 suoritettu tietojohdamisen ympäristön nykytilakuvaus ja selvitystyö.</p> <p>Toimenpiteet 2023: Tietoarkkitehtuurin kehityssuunnitelman luominen, tiedollajohtamisen tiekartan luominen.</p> <p>Omistaja: hallinto- ja talousjohtaja, tietohallintopäällikkö</p>
Määräraha vuodelle 2023 130.000 euroa
<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Tiedonhallintamallin laadinta aloitettu, tietoarkkitehtuurin kehityssuunnitelma syksyllä 2023 ja tiedolla johtamisen tiekartta loppuvuonna 2023.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>Toteuma 0 euroa 30.4.2023, arvio 31.12.2023 mennessä 100.000 euroa.</p>

Esimerkillinen yksilö- ja työyhteisötason osaamisen kehitys.
Yksilötason osaamispolut Tavoite (mittari) 2023: Suunnitelma laitettu täytäntöön. Lähtötilannekuvaus: Alustava kartoitus aloitettu Toimenpiteet 2023: Suunnitelma laaditaan ja henkilöstön perehdytys toteutettu Omistaja: Henkilöstöpäällikkö
Määräraha vuodelle 2023 10.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Lähtötilanteen arviointi aloitettu, suunnitteluvaihe aloitetaan syksyllä 2023. Järjestelmämuutos siirtynyt vuodelta 2024 vuodelle 2025 ja siten suunnittelu valmistuu 2024. Määrärahan toteutuminen: 31.4.2023 mennessä: 0 euroa. Arvio 31.12.2023 mennessä 10.000 euroa.
Organisaatiotason osaamiskehittämisen systematisointi Tavoite (mittari) 2023: Suunnitelma laadittu ja täytäntöönpano aloitettu. Lähtötilannekuvaus: Alustava kartoitus aloitettu Toimenpiteet 2023: Suunnitelma laaditaan ja aloitetaan täytäntöönpano Omistaja: Henkilöstöpäällikkö
Määräraha vuodelle 2023 10.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Lähtötilanteen arviointi aloitettu, suunnitteluvaihe aloitetaan syksyllä 2023. Järjestelmämuutos siirtynyt vuodelta 2024 vuodelle 2025 ja siten suunnittelu valmistuu 2024. Määrärahan toteutuminen: 31.4.2023 mennessä: 0 euroa. Arvio 31.12.2023 mennessä 10.000 euroa.
Tasapainoinen talous
Talousarvio muutetaan toiminta ja taloussuunnitelmaksi Tavoite (mittari) 2023: Havaitut muutostarpeet tunnistettu ja toteutettu. Lähtötilannekuvaus: Taloussuunnittelija palkattu 2022, vuoden 2023 talousarviokirjaan otettu mukaan toiminnan kuvaukset. Toimenpiteet 2023: Talousraportoinnin muutos toiminnallisten kuvausten osalta ja TA-kirjan jatkokehitys. Korjausvelkaselvitys. Omistaja: hallinto- ja talousjohtaja, talouspäällikkö
Määräraha vuodelle 2023 50.000 euroa
Tavoitteen toteutuminen: Talousraportoinnin sisällön muutostyö aloitettu, korjausvelkaselvitys siirtynyt aloitettavaksi syksyllä 2023. Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.4.2023 mennessä: 0 euroa. Arvio 31.12.2023 mennessä 40.000 euroa.

Palvelualueittaiset toteutumat

Kunnanhallituksen alaiset yksiköt

Tuloslaskelma, 1 000 euroa	Tilinpäätös 2022	Toteuma 1-4/2022	Talousarvio 2023	Toteuma 1-4/2023	Toteuma-%	Määrärahaa jäljellä
Toimintatuotot	3 009	908	6 133	2 674 ▲	43,6 %	3 459
Myyntituotot	2 340	823	5 262	2 040 ▲	38,8 %	3 221
Maksutuotot	0	0	441	161 ▲	36,5 %	280
Tuet ja avustukset	150	26	130	10,45 ▼	0,0 %	130
Muut toimintatuotot	519	59	300	473 ▲	157,5 %	-173
Valmistus omaan käyttöön	0	0,00	0,00	0,00	—	0
Toimintakulut	-85 635	-28 604	-10 552	-3 072 ▲	29,1 %	-7 480
Henkilöstökulut	-3 030	-944	-4 585	-1 582 ▼	34,5 %	-3 002
Palvelujen ostot	-82 120	-27 529	-5 240	-1 290 ▲	24,6 %	-3 950
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-212	-10	-93	-17 ▲	18,7 %	-75
Avustukset	-124	-50	-108	-50 ▼	46,0 %	-58
Muut toimintakulut	-150	-72	-527	-133 ▲	25,2 %	-394
TOIMINTAKATE	-82 626	-27 696	-4 419	-398 ▲	9,0 %	-4 021

Palvelualuejohtajan katsaus

Konsernipalvelut-palvelualue tuotti palveluita sisäisille ja ulkoisille asiakkaille, yksikkökohtaisten palvelusuunnitelmien pohjalta. Toiminnallisessa keskiössä on ollut toimintojen tehtävänjaon selkeyttäminen ja palvelun sujuvoittamista on edistetty lukuisissa kehityskohteissa. Vuoden 2022 aikana on laadittu ja toteutettu konsernipalveluiden tiekarttaa, jonka laajemmat kokonaisuudet on otettu osaksi myös kunnan strategisia ohjelmia ja vuoden 2024 talousarviota. Konsernipalveluiden toiminnan keskiössä ovat kunnan arvot: Tulevaisuustaitoisuus, Rohkeus, Arvostus ja Ketteryys.

Palvelukuvaus

Konsernipalveluiden palvelualueen tehtävänä on tarjota keskitetysti kaikille palvelualueille talouspalveluiden, kehittämis- ja viestintäpalveluiden, henkilöstöpalveluiden, tietohallintopalveluiden sekä hallintopalveluiden tukipalveluja palvelualueiden johtamisen tueksi. Lisäksi konsernipalveluiden palvelualueen tehtäviin kuuluu tukea, ohjata, koordinoita ja seurata kunnan riskienhallintaa, taloutta, hallintoa, henkilöstöpalveluita ja tietohallintoa keskitetysti. Konsernipalveluiden palvelualue huolehtii tietyistä koko kuntaa koskevista asiantuntijatehtävistä kuten vaalit, luottamushenkilöhallinto, kunnan talous, konserniohjaus, työnantajatehtävät, tietohallinnon kokonaisuus, laadunhallinta ja kehittäminen, markkinointi.

Konsernipalveluiden palvelualue sisältää 2023 seuraavat vastualueet: hallintopalvelut, talouspalvelut, kehittämis- ja viestintäpalvelut, henkilöstöpalvelut ja tietohallintopalvelut. Menoihin sisältyvät myös valtuuston, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan alainen toiminta sekä maaseutupalvelut. Palvelualue johtaa hallinto- ja talousjohtaja.

Palvelusuunnitelma 2023

Konsernipalveluiden sisäistä työnjakoa on selvitetty ja suunniteltu vuoden 2022 aikana ja täsmennysten täytäntöönpanoa on jatkettu 2023. Järjestelyt eivät johda merkittäviin organisaatiomuutoksiin, vaan niiden ensisijainen tarkoitus on tehtävänjaon selkeyttäminen yksikkö ja yksilötasolla. Vuoden 2023 aikana on täsmennetty mm hallintopalveluiden ja viestinnän keskinäistä työnjakoa, sekä niiden suhdetta palvelualueisiin. Talouspalveluiden osalta uudelleenjärjestelyjen yhteydessä on vahvistettu sisäistä työnjakoa ja yhteistoimintaa palvelualueiden kanssa. Tietohallinnon kehittämistä jatketaan 2021 hyväksytyin tiekartan mukaisesti. Henkilöstöpalveluiden osalta henkilöstömuutokset ovat johtaneet muutosten odotettua

Hollola

nopeampaan toteutumiseen ja vuonna 2023 keskiössä ovat työehtosopimusten täytäntöönpano, sekä strategiset ohjelmat ja valmistautuminen henkilöstöjärjestelmän muutokseen 1.1.2024. Hallintopalveluissa työnjakoa on täsmennetty ja arkistoratkaisun osalta ratkaisu odotetaan saatavan syksyyn 2023 mennessä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen, Kunnanhallituksen alaiset yksiköt

Strategian ohjelma	Tasapainoinen talous		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 30.4.2023
Korjausvelan laskenta omaisuuslajeittain	Selvitys laadittu 9/2023 mennessä	Taluspäällikkö	Ajoittuu seuraavalle tarkastelujaksolle.

Strategian ohjelma	Strategian toteutumisen tukeminen monikanavaisella aktiivisella viestinnällä ja markkinoinnilla sekä mediatyöllä.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 30.4.2023
Kunnan tunnettavuuden edistäminen	Tammikuussa kunnanhallitukselle esitettävän Tiedotus-, viestintä- ja markkinointisuunnitelman toimenpiteet toteutettu.	Hallinto- ja talousjohtaja	Markkinoinnin yleissuunnitelma esitetään kunnanhallitukselle 22.5.2023.

Strategian ohjelma	Esimerkillisen osallistavat toimintamallit aktiivisessa käytössä.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 30.4.2023
Palaute ja idea-järjestelmän kehittäminen	Suunnitelma laadittu 2023	Hallinto- ja talousjohtaja	Suunnitelman laadinta ajastettu syksyille 2023.

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 30.4.2023
Lakisääteiset tehtävät kuntalain mukaisesti.	Täytetään lakisääteiset vaatimukset, säännölliset kuulemiset ja ajallaan tehty arviointikertomus.	puheenjohtaja	Arvioinnit edennyt suunnitelman mukaisesti.

Ilmasto- ja ympäristötavoitteet

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 30.4.2023
Etätyön käytäntöjen kehittäminen Hybridityöllä hyvinvointia-hankkeen avulla	Hankkeessa laaditut yhteiset hybridityön mallit ja Hybridillä hyvinvointia-hankkeen saattaminen lopputavoitteeseen.	Henkilöstöpäällikkö	Hybridityöllä hyvinvointia-hankkeelle jatkoaikaa on 31.5.2023 asti. Toteutettu johtoryhmän sparraus ja esihenkilöiden workshopit. Tiimiworkshopit pidetään toukokuun aikana.

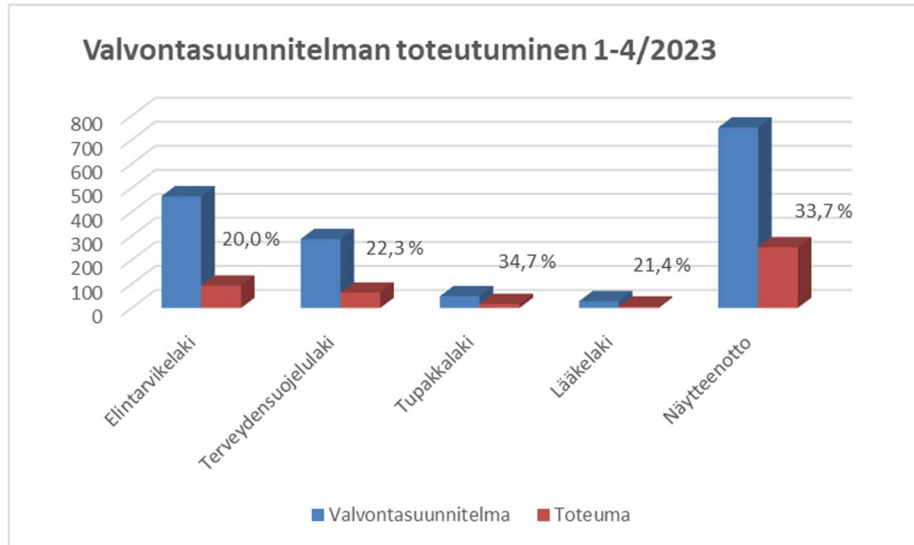
Hankinnoissa kestävän kehityksen edistäminen	Kunnan hankintaohjeisiin kirjattujen kestävän kehityksen linjausten huomioiminen mm. tarjouspyynnöissä sekä hiilijalanjäljen pienentäminen hankinnoissa	Hallintolakimies	Asiaa tarkastellaan syksyn 2023 aikana.
Sähköisten palvelualueiden kehittäminen ja tehokas hyödyntäminen	Virtuaalikokousten ja oppimisympäristöjen tehokas käyttäminen vähentää liikkumisen tarvetta	Tietohallintopäällikkö	Henkilöstön osaamisen kehittämistä tuetaan laajalla koulutustarjonnalla koulutuskumppanimme avulla (Eduhouse).
Kiertotalouden ja laitteiden elinkaaren maksimoinnin huomioiminen kilpailutuksissa	Elinkaarihallinnassa tulee huomioida kierrätyksellinen näkökulma	Tietohallintopäällikkö	Elinkaari- ja rahoituspalvelusopimus on (Hansel DPS kilpailutus) uudistettu vuoden 2023 alkuosassa.
Digitaalisen hiilijalanjäljen pienentäminen	Tiedon- ja dokumenttien hallinnan selkeyttäminen. Tietostrategian luominen.	Tietohallintopäällikkö	Voimassa olevaa ohjeistusta on päivitetty vuoden 2023 alkuosassa tiedon hallinnan osalta. Huomioiden myös tietosuojaan liittyvät asiat.
Mahdollistetaan sähköinen osallistuminen kokouksissa	Sähköisten kokousten määrä 100 % (tavoite)	Puheenjohtaja	Mahdollistettu.

Seudullinen ympäristöterveydenhuolto

Tuloslaskelma, 1 000 euroa	Tilinpäätös		Talousarvio 2023	Toteuma 1-4/2023	Toteuma-%	Määrärahaa jäljellä
	2022	1-4/2022				
Toimintatuotot	0	0	3 137	1 368 ▲	43,6 %	1 769
Myyntituotot	0	0	2 696	1 207 ▲	44,8 %	1 489
Maksutuotot	0	0	441	161 ▲	36,5 %	280
Toimintakulut	0	0	-3 137	-1 072 ▼	34,2 %	-2 065
Henkilöstökulut	0	0	-2 126	-785 ▼	36,9 %	-1 341
Palvelujen ostot	0	0	-779	-249 ▲	32,0 %	-530
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	-32	-3 ▲	9,9 %	-29
Muut toimintakulut	0	0	-201	-35 ▲	17,4 %	-166
TOIMINTAKATE	0	0	0	296	—	-296

Päijät-Hämeen ympäristöterveys aloitti toimintansa 1.1.2023 ja se tuottaa kuntien vastuulla olevat lakisääteiset ympäristöterveydenhuollon tehtävät Asikkalan, Hartolan, Hollolan, Iitin, Kärkölan, Padasjoen ja Sysmän kunnille sekä Heinolan ja Orimattilan kaupungeille. Toiminnalliseksi tavoitteeksi asetettiin palveluiden helppo saavutettavuus koko alueella. Tätä mitataan tavoitettavuutta koskevien asiakasvalitusten määrällä. Näitä yhteydenottoja on tullut muutamia. Koska tavoitetasoksi asetettu alle 30 kpl ei ole ylittynyt voidaan todeta, ettei siirtymisellä uuteen organisaatioon ole ollut merkittävää vaikutusta palveluiden tavoitettavuuteen. Myös kuntien ja muiden yhteistyötahojen kanssa yhteistyö on sujunut häiriöttä. Ympäristöterveyslautakunnan toiminta on käynnistynyt hyvin ja se on kokoontunut kaksi kertaa alkuvuoden aikana. Toiminnallisesti alkuvuosi on toteutunut odotetusti. Toteuma on samaa suuruusluokkaa kuin huhtikuun lopussa edellisenä toimintavuonna. Suoritteiden kertymisessä on havaittavissa tyypillistä vuodenaikaisvaihtelua, jossa kesäaika on toiminnallisesti vilkkaampaa. Lautakuntaan nähden sitovana tavoitteena on

valvontasuunnitelman toteutuminen yli 90 %:sti kaikilla lakialoilla. Alla on kuvattu toteuma 30.4.2023. Valvonnan ennustetaan toteutuvan suunnitellusti.

Yhdeksi riskitekijäksi on terveydensuojelussa nostettu kansallisen VATI-valvontatietokannan toimimattomuus. Ohjelman toiminnassa on ollut merkittäviä häiriöitä, jotka ovat hankaloittaneet suoritteiden raportointia ja vieneet turhaan henkilöstöresursseja. Ohjelman toimimattomuus on hankaloittanut ja aiheuttanut runsaasti lisätyötä erityisesti vesilaitosvalvonnassa ja kaikkien näytetulosten käsittelyssä. Ruokaviraston linjauksen mukaan VATI-ohjelman kehittämiseen ei osoiteta enää rahoitusta ja keskitytään lähinnä ohjelman ylläpitoon. Tällä hetkellä näyttää siltä, ettei ongelmiin ole tulossa ratkaisua kovin nopeasti ja ne tulevat jatkossakin kuluttamaan valvonnan resursseja. Pidemmällä aikavälillä riskinä on, että ohjelma tulee käyttäjille maksulliseksi tai se vaihdetaan kokonaan uuteen ohjelmaan. VAT-ohjelman toimintahäiriöistä johtuen terveydensuojelussa valvontakohteilta perittävien perusmaksujen laskutuksessa on ollut viivettä. Maksut kuitenkin tullaan perimään loppukevään aikana.

Terveydensuojelussa on suunnattu resurssia ennaltaehkäisevään toimintaan. Valvontakohteille on lähetetty uutiskirje sekä elintarvikevalvonnasta että terveydensuojelulain valvonnasta. Lisäksi on osallistuttu yhteistyöhön talousveden jakeluhäiriön ja jätevesihuollon toimintahäiriön alueellisten riskinarvioiden laatimiseen. Hollolan kunnassa on käynnistynyt internet-sivujen uudistus ja Päijät-Hämeen ympäristöterveydelle laaditaan oma sivusto. Tämä parantaa tiedottamisen näkyvyyttä ja kattavuutta koko valvonta-alueella. Myös keskustelua omien some-kanavien avaamisesta on käyty mutta asian valmistelu on kesken. Aktiivinen käyttöönotto edellyttäisi henkilöresurssin osoittamista myös tiedottamiseen.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki hyväksyttiin eduskunnassa helmikuussa. Uudella lailla kuntien eläinlääkintähuollon järjestämisvelvoitteita täsmennetään aiemmasta. Laki odottaa vielä Euroopan komission käsittelyä lähinnä kilpailuneutraliteettiin liittyen.

Sopimus maakunnallisesta eläinlääkäripäivystyksestä Lahden kaupungin kanssa irtisanottiin päättymään 30.6.2023 ja uusi sopimus on allekirjoitettu. Uudella sopimuksella pyritään siihen, että Lahden kaupungin ja Päijät-Hämeen ympäristöterveyden osuudet päivystysvuoroista sekä päivystyksen kustannukset jakautuisivat käyttömäärien suhteessa. Sopimus on voimassa määräaikaisena vuoden 2025 loppuun saakka. Uusi sopimus myös kohtuullistaa Päijät-Hämeen ympäristöterveyden kunnaneläinlääkäreiden päivystysrasitusta.

Palvelukuvauksen toteutuminen

Ympäristöterveyskeskuksen tarkoituksena on ehkäistä ennakolta elinympäristöstä ihmiseen kohdistuvia terveysvaaroja ja -haittoja, poistaa olemassa olevia terveyshaittoja sekä edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Talousarvion 2023 mukainen ympäristöterveyskeskuksen palvelukuvaus on alkuvuoden osalta toteutunut suunnitellusti. Palvelut on tuotettu tehokkaasti ja niissä on toteutunut asiakkaiden ja kuntien yhdenvertaisuus. Yhteistyö erilaisten sidosryhmien kanssa on ollut sujuvaa ja sillä on edistetty ympäristöterveydenhuollon tavoitteiden saavuttamista. Kunnaneläinlääkäripäivystyksen osalta solmituilla

Hollola

yhteistyösopimuksilla on varmistettu palvelun sujuminen palvelukuvauksen mukaisesti. Henkilöstömäärä on ollut riittävä tehtävien hoitamiseen ja toimipisteverkko on pysynyt entisellään. Palvelukuvausta ei ole tarpeen muuttaa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen, Seudullinen ympäristöterveydenhuolto

Strategian ohjelma	Esimerkillinen toimintakulttuuri, arvot tunnetaan ja niiden pohjalta toimitaan		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 30.4.2023
Arvojen jalkauttaminen ympäristöterveydenhuollossa kaikki kunnat huomioiden	Arvojen läpikäynti yksiköissä	Ympäristöterveysjohtaja	Keskustelut tiimeissä on käyty ja ne kiteytetään valmisteilla olevaan laatukäsikirjaan.

Strategian ohjelma	Esimerkillisen hyvän johtamisjärjestelmän uudistaminen ja sujuvoittaminen		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 30.4.2023
Ympäristöterveyslautakunnan toiminnan vakiinnuttaminen	Lautakunnan toiminta on suunnitelmallista ja aikataulutettua.	Ympäristöterveysjohtaja	Kokoukset aikataulutetaan puolivuositain. Kokouskäytännöt kehittyvät vähitellen.

Strategian ohjelma	Strategian toteutumisen tukeminen monikanavaisella aktiivisella viestinnällä ja markkinoinnilla ja mediatyöllä.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 30.4.2023
Suunnitellaan seudullisen ympäristöterveydenhuollon viestinnän ja tiedotuksen tavat	Suunnitelma laadittu.	Ympäristöterveysjohtaja, Eläinlääkintähuollon päällikkö	Suunnittelu on käynnistynyt. Omia internet-sivuja työstetään.

Ilmasto- ja ympäristötavoitteet

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 30.4.2023
Sähköinen osallistumismahdollisuus eläinlääkintähuollon vastuualueen kokouksiin	100 % kokouksista (lähtötaso ei tiedossa)	Eläinlääkintähuollon päällikkö	Kaikkiin kokouksiin on ollut mahdollista osallistua Teamsin välityksellä
Potilasasiakirjojen toimittaminen eläinten omistajille sähköisesti	90 % potilasasiakirjoista (lähtötaso ei tiedossa)	Eläinlääkintähuollon päällikkö	Ei vielä edennyt
Etätarkastusten käyttömahdollisuuksien selvittäminen	Keskustelut vastuualueilla ja tiimeissä käyty, ohje toimintatavoista tehty	Ympäristöterveysjohtaja	Ei vielä edennyt

Hyvinvoinnin palvelualue

Tuloslaskelma, 1 000 euroa	Tilinpäätös 2022	Toteuma 1-4/2022	Talousarvio 2023	Toteuma 1-4/2023	Toteuma-%	Määrärahaa jäljellä
Toimintatuotot	4 648	1 659	3 910	1 812 ▲	46,3 %	2 098
Myyntituotot	2 502	526	2 052	502 ▼	24,5 %	1 550
Maksutuotot	1 364	471	1 392	520 ▲	37,4 %	871
Tuet ja avustukset	671	630	389	763 ▲	196,3 %	-374
Vuokratuotot	97	29	65	21 ▼	31,5 %	45
Muut toimintatuotot	14	4	13	6 ▲	50,9 %	6
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	—	0
Toimintakulut	-53 306	-17 735	-55 152	-19 065 ▼	34,6 %	-36 087
Henkilöstökulut	-26 470	-9 078	-27 729	-9 921 ▼	35,8 %	-17 808
Palvelujen ostot	-13 635	-4 464	-13 357	-4 746 ▼	35,5 %	-8 610
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 064	-219	-1 186	-245 ▲	20,6 %	-942
Avustukset	-1 566	-471	-1 633	-458 ▲	28,1 %	-1 175
Muut toimintakulut	-10 571	-3 503	-11 247	-3 695 ▲	32,9 %	-7 552
TOIMINTAKATE	-48 658	-16 076	-51 243	-17 254 ▼	33,7 %	-33 989

Hyvinvoinnin palvelualueen toiminta on pääosin lakisäateistä tai lailla ohjattua. Hyvinvoinnin palvelualue muodostuu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaa-aikapalveluiden vastuualueista. Vapaa-aikapalveluiden vastuualue pitää sisällään nuoriso-, kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sekä pakolais- ja maahanmuuttoasioiden kokonaisuudet. Hyvinvoinnin palvelualue vastaa ko. vastuualueiden toiminnan järjestämisestä, kehittämisestä, päätösten valmistelusta, toimeenpanosta ja seurannasta. Hyvinvoinnin palvelualueen toiminnan painopiste on huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista, oppimisesta ja sivistyksestä sekä mahdollistaa kuntalaisten omia toimintamahdollisuuksia.

Hyvinvoinnin palvelualueen palvelulupaukset

Varhaiskasvatus

Tarjoamme lapsiystävällistä palvelua ja meille mahtuu hirveen monta luontoa.

- Kohtaamme jokaisen lapsen
- Kuuntelemme ja kasvatamme yhdessä
- Toimimme luotettavasti ja teemme turvallista arkea
- Teemme saumatonta yhteistyötä eri ammattilaisten kanssa

Perusopetus

Osallistumme ja opimme yhdessä uusissa ympäristöissä tulevaisuutta varten.

- Huomioimme opetuksessa oppilaiden yksilölliset tiedot ja taidot
- Varmistamme oikea-aikaisen kasvun ja oppimisen tuen
- Hyödynnämme kaikkien osaamista ja vahvuuksia
- Tuemme vanhemmuutta

Vapaa-aikapalvelut

Mahdollistamme kuntalaisille omanlaista, onnellista ja yhteisöllistä arjen hyvinvointia.

- Edistämme kuntalaisten vapaa-ajan toimintaa ja harrastamista
- Kehitämme yhdessä ja monialaisesti hyvinvointia tukevia rakenteita
- Tuemme kuntalaisten aktiivista ja turvallista elämää

Hollolan varhaiskasvatuksessa edistetään lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhdessä lapselle tärkeiden aikuisten kanssa. Lapsi aloittaa kotoisan polkunsu ympärillään luotettavat ja turvalliset varhaiskasvatuksen aikuiset.

Varhaiskasvatukseen mahtuu monta luontoa - moniammatillinen henkilöstö huomioi jokaisen lapsen yksilönä mahdollistaen lapsen hyvän päivän toteutumisen. Varhaiskasvatus tarjoaa perheystävällistä palvelua eloisissa ja kotoisissa oppimisympäristöissä, vehreän luonnon juurella.

Kouluissa oppiminen perustuu aktiiviseen toimintaan ja yhdessä tekemiseen lapsia ja perheitä osallistamalla. Oppimisella on monta luontoa. Koulut ja lähiympäristö on tehty toimintaa varten. Nykyaikaiset opetuskokonaisuudet murtavat rajoja. Oppilaat kohdataan yksilöinä heidän koulupolullaan.

Hollolan vapaa-aikapalveluiden toiminnan keskiössä on hyvinvoiva kuntalainen. Tarjolla on kaikille toimivat ja laaja-alaiset, aikaan ja ilmiöihin reagoivat palvelut, joista löytyy jokaiselle jotakin. Vapaa-aikapalveluiden tärkein tehtävä on mahdollistaa kuntalaisille moninaiset mahdollisuudet omanlaiseen vapaa-ajan viettoon ja hyvinvoinnin tukeen. Tähän pääsemme tekemällä asioita yhdessä kuntalaisten, yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Toimintaympäristö

Vuoden 2023 osalta suurin painoarvo tulee olemaan strategisten ohjelmien toteuttamisessa. Valtuustossa hyväksytyjen suunnitelmista muokataan uutta hyvinvointisuunnitelma mallia. Hyvinvointipalveluiden esimiehille pidettiin strategia -työpaja 18.4.2023. Vuoden 2023 aikana haluamme painottaa osallisuutta asiakkaiden ja työntekijöiden osalta. Strategisiin ohjelmiin liittyvä osallisuuskoordinaattori on valittu ja hän aloittaa 12.6.2023. Ennakoivaan hyvinvointiin pureudutaan liikunnan, ruoan, mielen ja päihdetyön kautta. Yhtenä osa-alueena kiusaamisen ehkäisemisen- ja päihdetyön suunnitelma. Kiusaamisen vastaisen suunnitelman valmisteluryhmä on koottu ja suunnitelma valmistuu kevään aikana.

Perhekeskustyön kehittämistä jatketaan ja tässä on elintärkeä yhteistyö uuden hyvinvointialueen kanssa. Kuntalaisten harrastustoiminnan kehittäminen ja mahdollistaminen eri tavoin jatkuu vuoden 2023 aikana. Monta luontoa-opintokokonaisuus käynnistyy varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta vuoden 2023 aikana ja laajentuen koskettamaan myös muita kohderyhmiä seuraavina vuosina.

Henkilöstömenojen kasvuksi varataan 3,10 % vuodelle 2023 ja poistoissa on huomioitu palveluverkon muutokset 1.8.2023 Hälvälän koulun osalta. Hälvälän koulun oppilaat siirretään luokittain Tiilikankaan kouluun. Hälvälän- ja Tiilikankaan koulun yhdistämisen valmistelua on viimeistelty alkuvuoden aikana.

Perusopetuksessa valmistellaan siis palveluverkon muutosta ja tehdään toimenpiteitä koulupudokkuuden estämiseksi. Oppilasmäärien laskun johdosta päivitetty suunnitelmat tehdään myös oppilasvirtojen ohjauksesta sekä tulevaisuuden henkilöstötarpeesta. Vuodesta 2023 lähtien palvelualueella tehdään yhtenäinen henkilöstösuunnitelma, johon arvioidaan henkilöstömuutokset kolme-viisi vuotta eteenpäin. Henkilöstömuutoksiin vaikuttavat palveluverkko, eläköitymiset, ryhmien yhdistämiset sekä ryhmien vähentämiset. Perusopetuksen osalta toteutamme lukuvuoden 2022-2023 tuntikehystä, jonka vaikutus on elokuuhun asti. Lukuvuoden 2023-2024 opetustunnit on jaettu ja yksiköt ovat rakentaneet lukujärjestyksen niiden perusteella.

Varhaiskasvatuksessa toimintaa kehitetään ja sopeutetaan joustavasti vastaamaan hoidontarvetta. Osallistumisasteen nousu on myös mahdollinen vuoden 2023 aikana, jolla voi olla vaikutusta paikan saatavuuteen. Varhaiskasvatuksessa on kolmiportaisen tuen mallin otettu käyttöön 1.8.2022 alkaen. Varhaiskasvatuksen käyttöaste on noussut ja ryhmiä on jouduttu perustamaan lisää. Salapakankaan alueelle perustettu päivä-koti on myös aloittanut toimintansa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen, Hyvinvoinnin palvelualue

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 30.4.2023
Digikompetenssin vahvistaminen <ul style="list-style-type: none"> osaamisen hankkimista ja kehittämistä (henkilöstö, lapset ja nuoret) uusia kykyjä, valmiuksia, keinoja ja tapoja toimia ja toteuttaa toimintaa sekä asiakaspalvelu kyvykyys toimia tavoitteellisesti digitaalisissa ympäristöissä vahvistuu. 	<p>Syntyy uusia käytänteitä, malleja, toimintatapoja, työn/palvelun tekemisen/ toteuttamisen tapoja</p> <p>Hyödynnetään uusia digitaalisia areenoja vuorovaikutussuhteiden luomisessa</p> <p>Varhaiskasvatuksessa</p> <p>1 digilaite/7 lasta</p> <ul style="list-style-type: none"> lähtötaso 70 % <p>Henkilökohtainen digilaite käytössä kaikilla 3-4 - ja 7-8 -luokkalaisilla</p> <ul style="list-style-type: none"> lähtötaso 3- ja 7-luokkalaisilla digilaite 	Hyvän johtoryhmä	Hanketyöntekijäjohtoisesti digitaidot nosteeseen sekä digipedagogiikan juurruttaminen ja tasa-arvon luominen digiosaamisessa hankkeet etenevät ja toteutuvat hankesuunnitelmien mukaisesti.

Ilmasto- ja ympäristötavoitteet

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 30.4.2023
Energian ja vedenkulutuksen seuranta	Tilapalveluiden indikaattoritietoa ja järjestelmiä hyödyntäen pyritään löytämään ratkaisut energian ja vedenkulutuksen käytön tehostamiseen.	Hallinto ja toimintayksiköt yhdessä tilapalveluiden kanssa.	Toimintayksiköissä on pohdittu ja toteutettu kehittämistoimia sähkön ja vedenkulutuksen käytön tehostamiseksi yhdessä Tilapalveluiden kanssa.
Kierrätyksen ja lajittelun tehostaminen	Lajittelumahdollisuuksien lisääminen yksiköissä, lajittelu osakihiesimiesten johdolla kasvatustyötä.	Toimintayksiköt lähiympäristön ja tilapalveluiden kanssa.	Valmisteilla on yhdessä elinvoiman palvelualueen ja tilapalveluiden kanssa kuntatasoista toimintamallia jätteen lajitteluun ja kierrätykseen, huomioiden uuden jätelain muutokset.
Lähiluontomahdollisuudet oppimisympäristönä	Lähiympäristön (luonnonkoulun, pihakoulun) mahdollisuuksien hyödyntäminen opetuksessa ja oppimisessa sekä leikkiympäristönä.	Toimintayksiköt lähiympäristön ja vastualueiden ympäristökoordinaattoreiden tuella.	Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa hyödynnetään lähiympäristön ja luonnon tarjoamat mahdollisuudet opetuksessa ja toiminta-/leikkiympäristönä. Päiväkodit ja koulut ovat sijoittuneena Hollolassa maantieteellisesti niin, että lähiympäristöä on ketterää hyödyntää. Lähiluonto sekä rakennettu ympäristö ovat sekä oppimisen kohteita että oppimisympäristöjä. Geopark ja Opinpolku-toiminta tukevat lähiympäristön hyödyntämistä oppimisympäristönä.

Seudullinen sivistyspalveluiden yhteistyö hyvinvointiverkostona	Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen verkostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa, luoden kestäviä alueellisia palveluita ja vahvistaen jakamistaloutta (esim. alueellinen hankerahoitus palvelutoiminnan kehittämisessä).	Hyvinvointijohtaja, HYVA hallintopäällikkö	Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen verkostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Osavuosikatsauksen aikaan Hollola on mukana kaikkiaan kuudessa (6) seudullisessa kehittämishankkeessa, joiden yhteenlaskettu ulkopuolinen rahoitus on 719 358 euroa.
---	---	--	--

Elinvoiman palvelualue

Tuloslaskelma (sis. VHL), 1 000 euroa	Tilinpäätös 2022	Toteuma 1-4/2022	Talousarvio 2023	Toteuma 1-4/2023	Toteuma-%	Määrärahaa jäljellä
Toimintatuotot	24 410	7 558	25 263	7 378 ▼	29,2 %	17 885
Myyntituotot	9 432	3 066	10 085	3 062 ▼	30,4 %	7 023
Maksutuotot	290	166	383	132 ▲	34,6 %	251
Tuet ja avustukset	862	0,00	522	118 ▼	22,7 %	404
Vuokratuotot	13 620	4 308	14 090	4 030 ▼	28,6 %	10 061
Muut toimintatuotot	206	18	182	35 ▼	19,5 %	147
Valmistus omaan käyttöön	73	0,00	50	0,00	0,0 %	50
Toimintakulut	-26 763	-7 741	-26 020	-7 234 ▲	27,8 %	-18 786
Henkilöstökulut	-5 896	-2 043	-5 903	-2 041 ▼	34,6 %	-3 862
Palvelujen ostot	-13 724	-3 597	-12 499	-2 914 ▲	23,3 %	-9 584
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 420	-1 104	-4 013	-1 169 ▲	29,1 %	-2 843
Avustukset	-1 596	-416	-1 734	-380 ▲	21,9 %	-1 354
Muut toimintakulut	-2 128	-582	-1 871	-729 ▼	39,0 %	-1 142
TOIMINTAKATE	-2 280	-183	-707	144 ▲	-20,4 %	-851

Elinvoiman palvelualueella strategiset hankkeet ovat edistyneet

- o tontinmyyntiin on lanseerattu sähköinen järjestelmä helmikuussa.
- o keskustan kehittäminen etenee suunnitellusti, valtuuston päätös 24.4 – liitteestä saa napattua hienoja kuvia
- o Vetovoimaiset yritysalueet toimenpideohjelma on hyväksytty
- o TE24sta työ on aktiivisesti käynnissä ja selvityksessä
- o Aineistojen kauppapalvelu avattu käyttöön 02/2023 (kartat + kaavat + rakennusvalvonnan aineistot).

Energiasäästötoimenpiteet erityisesti kiinteistöjen energiankäytössä etenevät ja säästöjä saavutetaan.

Hollola

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen, Elinvoiman palvelualue

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 30.4.2023
Rakennustietojen selvitysprojekti. Kiinteistöverotuksen perusteena käytettävien rakennustietojen selvittäminen ja korjaaminen.	Koko kunnan alueen rakennustietojen selvitystyö palveluhankintana 2022-2023. Tavoitetasona kaikille 2017-2023 ajalla tehdyille selvityksille yht. 10 % / 400 000 e pysyvä lisäys kiinteistöverokertymään verrattuna 2017 vuoden tilanteeseen ensimmäisten selvitystöiden alkaessa.	Kehityspäällikkö	Edistyy projektisuunnitelman ja sopimuksen mukaisesti, palvelun toimittajalla maastotyöt käynnissä. 2022 valmistuneiden rakennustietojen vieni rekistereihin käynnissä

Ilmasto- ja ympäristötavoitteet

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 30.4.2023
Toteutetaan Hollolan Tilapalvelu Oy:n energiansäästösuunnitelmat (päättös elva 4.10.2022, kh 2022)	Energiansäästötoimenpiteistä on pitkä lista, jotka kohdistuvat kaikki rakennuksiin.	Reijo Reponen	Satulinnan päiväkodin energiatehokkuushanke valmistui helmikuussa. Kukkilan päiväkodin energiatehokkuushanketta valmisteltiin alkuvuodesta ja hanke käynnistyi maaliskuussa.

Vesihuoltolaitos

Tuloslaskelma, 1 000 euroa	Tilinpäätös 2022	Toteuma 1-4/2022	Talousarvio 2023	Toteuma 1-4/2023	Toteuma-%	Määrärahaa jäljellä
Toimintatuotot	4 674	1 598	4 853	1 480 ▼	30,5 %	3 372
Myyntituotot	4 630	1 598	4 853	1 480 ▼	30,5 %	3 372
Toimintakulut	-2 501	-824	-2 760	-871 ▲	31,6 %	-1 889
Henkilöstökulut	-85	-30	-141	-25 ▲	18,0 %	-116
Palvelujen ostot	-2 252	-758	-2 480	-790 ▲	31,9 %	-1 690
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-155	-31	-130	-49 ▼	37,9 %	-81
Muut toimintakulut	-9	-6	-8	-6 ▼	71,4 %	-2
TOIMINTAKATE	2 173	774	2 093	610 ▲	29,1 %	1 483
Rahoitustuotot ja -kulut	-306	-2	-308	68 € ▲	0,0 %	-308
VUOSIKATE	1 868	772	1 785	610 ▼	34,2 %	1 175
Poistot ja arvonalentumiset	-1 928	-629	-1 785	-597 ▼	33,4 %	-1 188
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-56	143	0	13	—	-13

Kukkila-Kalliola-Paimelan alueen talousvedessä havaittiin joulukuussa maku- ja hajupoiikkeama, minkä syyksi paljastui vuodenvaihteessa Kukkilan vedenottamon käyttämän pohjaveden pilaantuminen bensiinin lisäaineella. Vedenottamo on ollut 27.12.2022 alkaen poissa käytöstä, jolloin talousvesi on ostettu Lahdesta. Pohjaveden pilaantumista on selvitetty yhteistyössä viranomaisten ja asiantuntijakonsultin kanssa ja suunnitelmissa on käynnistää pohjaveden suojauslaitokset. Tehdyt tutkimukset sekä vedenosto Lahdesta aiheuttavat vesihuoltolaitokselle ennakoimattomia kustannuksia. Nykyisen Kukkilan vedenottamo-kaivon pohjaveden pilaantumisesta johtuen on entistä suurempi tarve rakentaa uusi vedenottokaivo,

mutta toistaiseksi potentiaalisimman kiinteistön omistajan kanssa ei olla päästy sopuun kaivonpaikkatutkimuksista.

Lahti Aqua Oy tuottaa Hollolan vesihuoltopalvelut konsessiosopimukseen perustuen. Konsessiosopimukseen neuvoteltiin päivitysliite K palvelumaksujen perusteena olevien Hollolan jätevesivirtaamien mittauksiin liittyen. Sopimustarkennuksen tavoitteena on parantaa jätevesimittausten luotettavuutta.

Vuoden 2023 alusta alkaen tuli voimaan päivitetty vesihuollon hinnasto, jossa varauduttiin kasvaneisiin toimintakustannuksiin korottamalla perusmaksua 10 %.

Lahti Aqua Oy:n palvelumaksujen toteumaa on vaikea arvioida kuluvan vuoden aikana, jolloin lopulliset palvelumaksut selviävät vasta vuodenvaihteen jälkeen. Yleisestä hintojen noususta, vähentyneestä rakentamisesta ja sitä kautta liittymismaksutuloista, vedenkulutuksen laskusta sekä Kukkilan vedenottamon tilanteesta johtuvista lisäkustannuksista voidaan kuitenkin arvioida, että maksutulot voivat perusmaksun korotuksesta riippumatta laskea ja toimintakustannukset nousta budjetoidusta.

Vesihuoltolaitokselle varauduttiin rekrytoimaan oma rakennuttajavalvoja, mutta päädyttiin jatkamaan investointihankkeiden rakennuttamista yhteistyössä kuntatekniikan kanssa ja ostopalveluna. Pilot-luontoisesti kuntatekniikan päällikkö vastaa Norolantien ja Hirvimäentien yhteisurakoissa myös vesihuollon vastuutehtävistä.

Investoinnit

Maa-alueiden hankinta

Maa-alueiden hankintaan on varattu 2 M €, joista on toteutunut noin 330 000 euroa. Maanhankinnan osalta on neuvotteluja käynnissä.

Kadunrakennus

Investointien osalta toteutettu Paassilta- Hopeakallion alueen esirakentamista Hopeakallion osalta ja työ on saatu valmiiksi 10.5.2023. Hirvimäen 2 rv:n urakoitsijavalinta ollut käsittelyssä Elinvoimavaliokunnassa 4.4.2023. Norolantien saneerauskohteen kilpailutus on käynnissä. Hämeenlinnantien liikennevaloristeyksien inventoinnit ovat olleet käynnissä keväällä.

Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitoksen investointeihin on varattu 3 miljoonaa euroa, joista toteutunut 275 000 euroa. Hopeakallion ja Paassillan investointihankkeet siirtyvät mahdollisesti seuraaville vuosille.

Talonrakennus

Talonrakennuksen investointeihin on varattu yhteensä 1 795 000 euroa, josta toteutunut 159 000 euroa. Investointihankkeiden arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Nettoinvestoinnit hankeryhmittäin

Investointiryhmä	Hankeryhmä	Talousarvio	Toteuma	Määrärahaa jäljellä	Tot %
Kiinteä omaisuus	Kiinteistöjen ostot	2 000 000	330 000	1 670 000	16,5 %
Kiinteä omaisuus	Kiinteän omaisuuden myynti	-420 000	-671 569	251 569	159,9 %
Julkinen käyttöomaisuus	Kadunrakennus ja muut yleiset alueet	5 095 000	350 593	4 744 407	6,9 %
Julkinen käyttöomaisuus	Vesihuoltolaitos	3 000 000	275 818	2 724 182	9,2 %
Talonrakennus	Talonrakennus	2 895 000	173 092	2 721 908	6,0 %
Talonrakennus	Talonrakennus myynti	0	-5 360 815	5 360 815	-
Irtain omaisuus	Konsernihallinto, irtain	840 000	0	840 000	0,0 %
Irtain omaisuus	Hyvinvoinnin palvelualue, irtain	100 000	0	100 000	0,0 %
Irtain omaisuus	Elinvoiman palvelualue, irtain	40 000	0	40 000	0,0 %
Yhteensä		13 550 000	-4 902 881	18 452 881	-36,2 %

Maksuvalmius ja lainat

Talousarviossa on varauduttu lyhentämään vanhoja lainoja yhteensä 5,7 miljoonaa euroa.

Tammi-huhtikuun aikana pitkäaikaisia lainoja on lyhennetty 1,9 miljoonaa euroa.

Lainasalkun (ml. kiinteistöleasing) avoinna oleva saldo huhtikuun lopussa oli 66,7 milj. euroa, josta pitkäaikaisen lainojen osuus noin puolet. Lainasalkun keskiporkko viimeisen 12 kk aika on ollut 1,45 %:ia. Lainojen keskimääräinen takaisinmaksuaika on 8,5 vuotta.

Pitkäaikaisista lainoista 40 %:ia on sidottu kiinteään korkoon, kun tehdyt suojaukset otetaan huomioon. Kiinteistöleasingit huomioon ottaen suojausaste on huhtikuun lopussa ollut 33 %:ia. Leasingkohteet on sidottu 6kk euriboriin. Viime vuoden vastaavalla tarkastelujaksolla 6 kk euribor oli vielä negatiivinen -0,2 ja huhtikuussa jo 3,6.

Talousarvioon tehdyt muutokset

Valtuusto on 24.4.2023 § 13 hyväksynyt seuraavan muutoksen kuluvan vuoden talousarvioon:

Käyttötalousosa

Yhteisöavustukset, Sivistys- ja vapaa-aikatoimi, nettomäärärahaa lisätään + 50 000 euroa.

Hollola

Talousarvion muutospaineet

Käyttötalousosa:

- **Hyvinvoinnin palvelualue**
  - Varhaiskasvatuksen uusi päiväkotiyksikkö 400 000 euroa sekä käyttöasteen nousu 600 000 euroa.
  - Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kustannuksien nousu 300 000 euroa.
  - Muutospaineista 300 000 euroa pyritään kattamaan palvelualueen sisältä

Tuloslaskelmaosa:

- Toimintakulut +1 000 000 euroa
- Verotulot +2 300 000 euroa

Käyttötalous + tuloslaskelmaosa (tulosvaikutus) yhteensä 1 300 000 euroa vahvistava

Investoinnit

- Pelastusaseman myynti Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle lisää pysyvien vastaavien investointituloja yhteensä 5,4 milj. euroa.

Tilinpäätösennuste

Tilinpäätösennuste perustuu alkuvuoden toteumaan sekä edellä mainittuihin muutospaineluihin. Vuoden 2023 tilinpäätösennuste on muutosten johdosta 7,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Tuloslaskelma, 1 000 euroa	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Toteuma 1-4/2022	Toteuma 1-4/2023	Toteuma %	Toteutunut muutos, %	Määrärahaa jäljellä	Muutos- paineet	Ennuste 2023
Toimintatuotot	32 068	35 305	10 126	11 864	33,6 %	17,2 %	-23 441	0	35 305
Valmistus omaan käyttöön	73	50	0	0	0,0 %	—	-50	0	50
Toimintakulut	-165 705	-91 775	-54 085	-29 372	32,0 %	-45,7 %	62 403	-1 000	-92 775
TOIMINTAKATE	-133 564	-56 419	-43 959	-17 508	31,0 %	-60,2 %	38 912	-1 000	-57 419
Verotulot	103 583	52 000	37 480	24 270	46,7 %	-35,2 %	-27 730	2 300	54 300
Valtionosuudet	47 781	21 000	15 708	6 889	32,8 %	-56,1 %	-14 111	0	21 000
Rahoitustuotot ja -kulut	464	-1 122	470	242	-21,6 %	-48,5 %	1 364	0	-1 122
VUOSIKATE	18 264	15 458	9 699	13 893	89,9 %	43,2 %	-1 565	1 300	16 758
Poistot ja arvonalentumiset	-10 620	-9 974	-3 022	-2 907	29,1 %	-3,8 %	7 068	0	-9 974
Satunnaiset erät	0	0	0	0	—	—	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	7 644	5 484	6 678	10 986	200,3 %	64,5 %	5 503	1 300	6 784
Poistoeron muutos	255	250	0	83	33,3 %	—	167	0	250
Varausten muutos	-7 600	0	0	0	—	—	0	0	0
TILIKAUDEN YLI-ALLIÄÄMÄ	298	5 734	6 678	11 070	193,1 %	65,8 %	-5 336	1 300	7 034

Konserniyhtiöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Yleiset tytäryhteisöjä koskevat tavoitteet

- Tytäryhtiöiden tulee toimia kunnanvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti ja konserniohjetta noudattaen
- Sisäisen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää konserniohjeiden mukaisesti ja niistä raportoitaessa noudatetaan konserniohjetta
- Kaikilta yhtiöiltä edellytetään tervettä pitkäjänteistä taloudenpitoa ja kannattavuutta
- Tytäryhteisöjen tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tukityöllistäminen
- Konsernin sisäiset palveluostot on keskitettävä tarkoituksenmukaisesti koko konsernin etu huomioiden

Talouteen liittyvä tavoite:

- Käyttökateprosentin pysyminen vähintään vuoden 2022 tilinpäätöksen tasolla tai parantaminen
- Kunnan korjausvelkaselvitykseen osallistuminen

Konserniyhtiö	Hollolan Asuntotalot Oy ja Koy Tervasmiiu	
Strategian tavoite	Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 30.4.2023
Asukkaiden pysyvyys	Asukkaiden vaihtuvuus alle 3,5%/kk. Lähtötaso 4%. Käyttöaste yli 95%, lähtötaso 93,5%.	Toteuma huhtikuussa oli 1,41 %/kk Toteuma elokuussa oli 98,6 %.
Pitkän tähtäimen korjaus- ja kehityssuunnitelman toteuttaminen kestävän kehityksen ratkaisut huomioiden (esim. aurinkoenergian hyödyntäminen)	Suunnitelman toteutuminen.	Investointi ohjelma on päivitetty 19.9.2022. Siirrytty vihreään kaukolämpöön kiinteistöjen lämmityksen osalta 1.2.2022.
Strategian tavoite	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 30.4.2023
Asiakkaiden tyytyväisyys	Asiakaspalautteet vähintään edellisen vuoden tasolla. Lähtötaso 4,0. Asukaskyselyn tavoitteellinen vastausprosentti 30%.	Asiakas tyytyväisyys oli 4,2 ja vastausprosentti oli 31 %.
Kuntastrategian mukaisten hankkeiden edistäminen konserniohjauksen, sekä kuntayhteistyön kautta	Asumisen PTS-suunnitelma osana strategisia ohjelmia laadittu.	Suunnitelmaa ei ole vielä laadittu.
Konserniyhtiö	Hollolan Tilapalvelu Oy	
Strategian tavoite	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Toteuma 30.4.2023
Kiinteistöjen korjausvelan pitäminen kohtuullisella tasolla	Vuonna 2023 pitkän ajan korjausvelkavoite määritetty.	Korjausvelkaa koskevat pitkän aikavälin tavoitteita ei ole vielä määritetty.
Kunnan energiasäästöohjelman laadintaan ja täytäntöönpanoon osallistuminen.	Vuodelle 2023 osoitetut Tilapalveluiden toimenpiteet suoritettu.	Vesikansan varikkopaloaseman ilmalämpöpumppu järjestelmä on asennettu. Asetta alemmas kampanjan asetettu tavoite on saavutettu.

Konserniyhtiöiden tuloslaskelmat

Hollolan Asuntotalot Oy

Yhtiön talous ja tase

Yhtiön liikevaihto koostui vuokratuloista ja käyttökorvauksista, jotka olivat tarkastelujakson aikana 1.149.595 euroa. Liiketoiminnan muut kulut olivat yhteensä 970.667 euroa alittaen talousarvion 28.869 euroa. Tarkastelujakson tilikauden tulokseksi muodostui -73.112 euroa johtuen jakson aikana tehdyistä investointihankkeista. Kiinteistöjen korjauskulut olivat jakson aikana 385.907 euroa.

Pitkäaikaisia Handelsbankenin ja Kuntarahoituksen lainoja on yhteensä 9.960.595 euroa. Jaksottamattomia korkokuluja on ollut 31.737 euroa.

Maksuvalmius on hyvä 2.050.689,07 euroa 28.4.2023.

Yhtiön hankkeet ja toiminta

Kansankatu 1 käyttövesiputkien saneeraus valmistui tammikuussa. Kansankuja 8 käyttövesiputkisaneeraus alkoi helmikuussa ja se valmistuu kesäkuussa. Koulurinteentie 3 rivitalon toimisto-osa päätyyn rakennettiin tilat päiväkotia varten alkuvuodesta Hollolan Tilapalvelut Oy:n toimesta.

Keskuskorttelihanketta on käyty läpi hallituksessa 9.3.2023 kunnanhallituksen 23.1.2023 esityksen pohjalta, sekä hallituksessa 22.3.2023 toimitusjohtajan valmisteleman esityksen ”Hollolan Asuntotalot keskustakorttelin kehityshanke hallitus” ja päivitetyn kunnanhallituksen 23.1.2023 esityksien pohjalta. Hallitukselle on myös lähetetty sähköpostilla kunnanhallituksessa 17.4.2023 toimitusjohtajan esittelemä diaesitys 13.4.2023. Sama diasarja on esitelty myös kunnanvaltuuston infotilaisuudessa 19.4.2023.

Uuden vuokrataloisännöitsijän rekrytointi toteutettiin kevään aikana ja uudeksi isännöitsijäksi valittiin Miia Nuuttila. Hän toimii Hattula-Kiinteistöt Oy:n toimitusjohtajana ja aloittaa työt 29.5.2023. Hollolan Tilapalvelu Oy:n palvelut Hollolan Asuntotalot Oy:lle rajoittuvat 1.6.2023 alkaen vain toimitusjohtajan palveluiksi.

Yhtiön vakuutukset kilpailutettiin alkuvuonna ja hallitus hyväksyi uudeksi vakuutusyhtiöksi LähiTapiola Oy:n 9.3.2023 kokouksessa.

Harmaalepän myynnin tuloutusta Hollolan Asuntotalot Oy:n ARA asuntokannan peruskorjaamiseen selvitettiin Turcka Rantasen kanssa ja asiaa käsitellään kunnanhallituksessa kevään aikana.

Hallituksen jäsen Miikka Lönnqvist erosi hallituksesta 24.4.2023 elinvoimavaliokunnan puheenjohtajuuden vuoksi.

Asuntojen normaaleja huoltokorjauksia on toteutettu asuntojen vapautuessa.

Huoneistojen käyttöaste oli huhtikuussa 98,6 %. Hakijoita 1 - 2 h+k asuntoihin oli keskimäärin 22 kpl/kk ja 3 - 4 h+k asuntoihin 25 kpl/ kk. Hakijamäärät ovat hieman lisääntyneet vuoden 2022 lopusta.

Henkilökunta

Yhtiöllä on tällä hetkellä 4 henkilöä vakituisessa työsuhteessa.

Omistajan asettamien tavoitteiden toteutuminen

Asiakkaiden tyytyväisyys, lähtötaso 4,0 ja vastausprosentti 30 %. Toteuma, Asiakas tyytyväisyys oli 4,2 ja vastausprosentti oli 31 %.

Huoneistojen käyttöastetavoite 95 %, lähtötaso 93,5 %. Toteuma huhtikuussa oli 98,6 %.

Asukkaiden vaihtuvuus <3,5 %/kk, lähtötaso 4 %/kk. Toteuma huhtikuussa oli 1,41 %/kk.

Pitkän tähtäimen korjaus- ja kehityssuunnitelman toteuttaminen kestävän kehityksen ratkaisut huomioiden (esim. aurinkoenergian hyödyntäminen. Toteuma, investointi ohjelma on päivitetty 19.9.2022. Siirrytty vihreään kaukolämpöön kiinteistöjen lämmityksen osalta 1.2.2022.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhtiön talous tulee toteutumaan seuraavan jakson aikana talousarvion mukaisesti.

PTS-korjauksien ja investointien osalta toteutetaan Tiilijärventie 5D vesikaton uusinta, Kansankuja 6 käyttövesiputkien peruskorjaus, Keskuskuja 2 käyttövesiputkien peruskorjaus ja Karilantie 3CD maakanaalien uusinta.

Vuoden 2024 talousarviota ja toimintasuunnitelmaa valmistellaan syyskuussa.

Harmaalepän myynnistä tulevaa tuloutusta yhtiölle selvitetään loppusyksyn aikana.

Hollolan Asuntotalot Oy:n tuloslaskelma

Tuloslaskelma vs budjetti 01.2023 - 04.2023

	Toteuma		Budjetti		Ero	
	04/2023	01/2023 - 04/2023	04/2023	01/2023 - 04/2023	Eur	%
LIKEVAIHTO	280 791	1 147 355	269 561	1 078 119	69 236 ▲	106,4%
Vuokrat	271 422	1 110 361	261 306	1 044 805	65 556 ▲	106,3%
Käyttökorvaukset	9 454	37 335	8 309	33 531	3 804 ▲	111,3%
Suorittavat arvonlisäverot kiinteistön tuotoista	-85	-341	-54	-218	-123 ▼	156,5%
Muut kiinteistön tuotot	0	2 240	78	540	1 700 ▲	414,7%
KIINTEISTON TUOTOT	280 791	1 149 595	269 639	1 078 659	70 936 ▲	106,6%
Henkilöstökulut	-14 730	-76 637	-17 870	-80 844	4 207 ▲	94,8%
Palkat ja palkkiot	-11 317	-60 312	-12 839	-61 870	1 558 ▲	97,5%
Henkilösivukulut	-3 413	-16 325	-5 031	-18 974	2 649 ▲	86,0%
HOITOKATE	266 061	1 072 958	251 769	997 815	75 143 ▲	107,5%
Poistot ja arvonalentumiset	-37 862	-151 446	-45 735	-182 942	31 496 ▲	82,8%
Suunnitelman mukaiset poistot	-37 862	-151 446	-45 735	-182 942	31 496 ▲	82,8%
Liiketoiminnan muut kulut	-260 714	-970 667	-199 218	-999 536	28 869 ▲	97,1%
Hallinto	-7 993	-41 709	-8 976	-50 886	9 177 ▲	82,0%
Käyttö ja huolto	-38 430	-140 294	-22 257	-101 331	-38 962 ▼	138,5%
Ulkoalueiden huolto	-1 566	-20 134	-663	-36 218	16 084 ▲	55,6%
Siivous	-6 145	-13 653	-8 264	-24 380	10 727 ▲	56,0%
Lämmitys	-27 117	-115 055	-26 959	-113 314	-1 741 ▼	101,5%
Vesi ja jätevesi	-14 664	-58 644	-16 459	-72 085	13 441 ▲	81,4%
Sähkö ja kaasu	-5 543	-25 737	-5 296	-39 361	13 624 ▲	65,4%
Jätehuolto	-5 500	-32 583	-5 002	-33 747	1 164 ▲	96,6%
Vahinkovakuutukset	-5 428	-21 755	-4 382	-17 527	-4 228 ▼	124,1%
Vuokrat	-15 761	-63 012	-16 237	-64 946	1 934 ▲	97,0%
Korjaukset	-119 995	-385 907	-74 293	-405 157	19 250 ▲	95,2%
Muut hoitokulut	-2 987	-13 710	-2 889	-11 265	-2 445 ▼	121,7%
Luottotappiot	356	1 291	12	900	391 ▲	143,5%
Kiinteistövero	-9 941	-39 764	-7 554	-30 217	-9 547 ▼	131,6%
Rahoitustuotot ja -kulut	9 457	-23 957	12 175	-23 745	-213 ▼	100,9%
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot	7 222	7 779	12 175	12 433	-4 654 ▼	62,6%
Korkokulut ja muut rahoituskulut	2 235	-31 737	0	-36 178	4 441 ▲	87,7%
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILIPAAATOSSIIIRTOJA JA VEROJA	-23 057	-73 112	18 991	-208 407	135 295 ▲	35,1%
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-23 057	-73 112	18 991	-208 407	135 295 ▲	35,1%

Hollola

Hollolan Tilapalvelu Oy

Yhtiön talous ja tase

Yhtiön liikevaihto koostui palvelumaksuista (ylläpito, rakentaminen, läpilaskutettavat erät ja ulkopuoliset), jotka olivat tarkastelujakson aikana 3.167.649 euroa. Henkilöstökulut olivat tarkastelujaksolla 295.459 euroa. Liiketoiminnan muut kulut olivat yhteensä 2.871.615 euroa. Tarkastelujakson tilikauden tulokseksi muodostui 807,0 euroa ennen tilinpäätössiirtoja. Kiinteistöjen investointi- ja korjauskulut olivat jakson aikana 792.386 euroa.

Yhtiön taseen arvo oli 31.12.2022 2.833.937 euroa ja nyt 31.4.2023 1.954.759 euroa. Yhtiön lainakanta on 275.000 euroa ja yhtiöllä on 3 M€ luottolimiittisopimus kuntakonsernin kanssa.

Yhtiön maksuvalmius on kohtalainen 3.000.004 euroa, johtuen suuresta myyntisaamismäärästä 1.809.588 euroa.

Yhtiö toteuttaa myös palvelusopimuksen kiinteistökohtaista virtuaalista tulosseurantaa.

Henkilökunta

Yhtiössä on tällä hetkellä 17 henkilöä vakituudessa työsuhhteessa. Henkilöstön kanssa on pidetty viikoittain johtoryhmän palaverit, sekä kuukausipalaverit helmikuussa ja huhtikuussa.

Yhtiön hankkeet ja toiminta

Uimahallin peruskorjaukseen perustettiin projektiryhmä, joka aloitti suunnittelun perustietojen kokoamisen käyttäjäryhmien kanssa ja valmisteli suunnittelun tarjouspyyntöä. Suunnittelun kilpailutuksen tarjouspyyntö julkaistiin Hilmassa 13.3.2023 ja tarjoukset tulee jättää 15.5.2023 mennessä.

Yhtiö oli mukana keskustakorttelihankkeessa arvioimassa hankkeen hanke- ja ehdotus-suunnittelun Wasa Groupin tarjousta.

Herralan koulun vesikaton saneeraus valmistui tammikuussa ja Satulinnan päiväkodin energiatehokkuushanke helmikuussa. Kukkilan päiväkodin energiatehokkuushanketta valmisteltiin alkuvuodesta ja hanke käynnistyi maaliskuussa. Pyhäniemen koulun kellarin peruskorjaus ja Nostavan koulun viemärituuletuksen peruskorjaus toteutettiin jakson aikana.

PTS- hankkeista toteutettiin Herralan koulun piharakennuksen purku ja loput Varman kiinteistön purusta. Nostavan koulun vesivahingon korjaus valmistui helmikuussa ja Pappilanrinteen eläinlääkäriaseman tilojen peruskorjaus maaliskuussa.

Hollolan kunta myi vuoden alussa Hollolan pelastusaseman ja Hämeenkosken paloaseman Päijät- Hämeen hyvinvointialueelle. Rakennuskannan nykytilanne:

Rakennuskannan tunnusluvut

Hallintamuoto

Oma

Rakennusluokitus

Kaikki

Kiinteistösalkku

Kaikki

57

Rakennusten lukumäärä

204 milj.

Jälleenhankinta-arvo (€)

95 t.

Bruttoala (m²)

50 milj.

Tasearvo (€)

155 milj.

Tekninen nykyarvo (€)

84 t.

Huoneistoala (m²)

Yhtiön ja kunnan välinen vuoden 2023 palvelusopimus valmisteltiin maaliskuussa.

Palvelusopimuksen mukainen asiakastyytyväisyyskysely 2022 kiinteistöjen käyttäjille suoritettiin vuoden vaihteessa ja arvioinniksi saatiin 3,7 asteikolla 0-5. Johtoryhmän arvio kiinteistöpalveluiden osalta oli 3,9. Palvelusopimuksen tavoite on > 3,7.

Senaatin kanssa valmisteltiin alkuvuoden aikana johtamisen koontiraporttia ja toimitilajohtamisen kehittämisohjelmaa.

Yhtiön hallitus hyväksyi tilinpäätöksen 2022 22.2.2023 kokouksessa. Yhtiökokous pidettiin 21.3.2023.

Energiat, energiansäästö ja ympäristövaikutukset

Lämmityksessä siirryttiin vihreään lämpöön Lahti Energia kaukolämpöverkon osalta 1.1.2022 alkaen. Tämän seurauksen vuotuiset Co2- päästöt vähenivät 1350 tonnista 450 tonniin. Kompensoimatta on vielä Hämeenkosken ja oman lämpötuotannon osuudet.

Kuntien energiatehokkuussopimuksen raportointi toteutettiin maaliskuussa koko kuntakonsernin osalta:

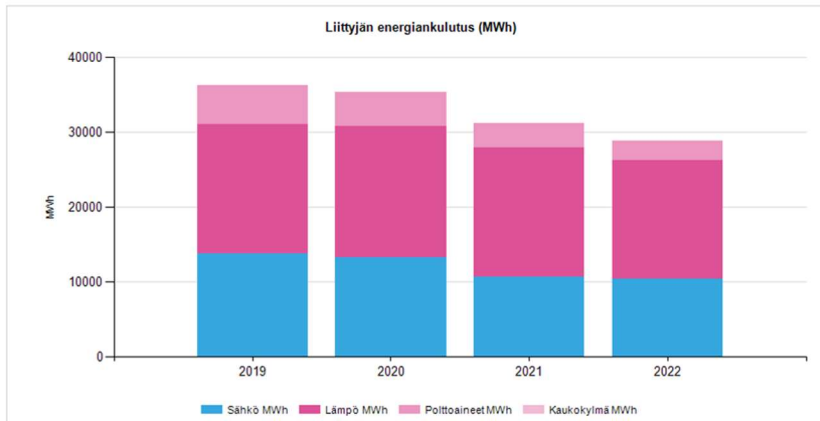
Energiankulutus

Liittaja: Hollolan kunta

Vuosi 2022

Vuosi	Sähkö MWh	Lämpö MWh	Polttoaineet MWh	Kaukokylmä MWh	Energiankäyttö yhteensä MWh
2019	13 739	17 313	5 243	0	36 295
2020	13 211	17 559	4 566	0	35 335
2021	10 632	17 263	3 284	0	31 179
2022	10 349	15 885	2 602	0	28 835

*Polttoaineista on valittu oma sähköntuotanto joka huomioidaan Sähkössä

Energiakulutus on vähentynyt vuodesta 2019 alkaen noin 20,6 % ja energiaa on säästynyt 7.460 MWh.

Säästötavoitteen tilanne.

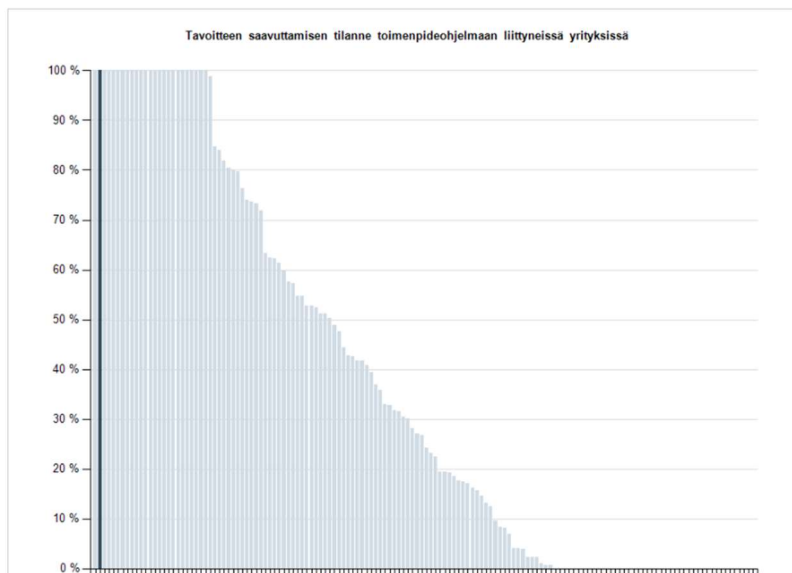
24.4.2023 14.19.37

Tavoitteen saavuttamisen tilanne - liittäjien vertailu

Liittäjän energiansäästötavoite 2025 2 164 MWh/a

Voimassaoleva energiansäästö vuonna 2025 6 701 MWh/a

Tavoitteesta saavutettu 310 %

Astetta alemmas kampanjan energian säästön tilanne:

Hollolan kunnan kiinteistöjen energiansäästön tilanne 4/2023					
	Lämpö/MWh	Lämpö/MWh	Sähkö/MWh	Yhteensä/MWh	Yhteensä/MWh
	Normeerattu	Ei normeerattu		Normeerattu	Ei normeerattu
Syyskuu/22	- 34 (4,9%)	- 37 (4,7%)	- 44 (6,6%)	- 78 (11,5%)	- 81 (11,3%)
Lokakuu/22	- 150 (11,5%)	- 65 (5,5%)	- 81 (11,5%)	- 231 (23,0%)	- 146 (17,0%)
Marraskuu/22	- 287 (12,1%)	- 288 (17,6%)	- 102 (12,9%)	- 389 (25,0%)	- 390 (30,5%)
Joulukuu/22	- 432 (15,6%)	- 744 (30,6%)	- 99 (12,4%)	- 531 (28,0%)	- 843 (43,0%)
Tammikuu/23	- 355 (14,7%)	- 474 (28,0%)	- 92 (11,7%)	- 447 (26,4%)	- 566 (39,7%)
Helmikuu/23	- 418 (18,6%)	- 289 (17,0%)	- 97 (13,8%)	- 515 (32,4%)	- 386 (30,8%)
Maaliskuu/23	- 380 (15,0%)	- 120 (5,7%)	- 92 (12,3%)	- 443 (27,3%)	- 236 (21,3%)
Huhtikuu/23	- 180 (15,3%)	- 418 (33,6%)	- 136 (21,2%)	- 316 (36,5%)	- 554 (54,8%)
Yhteensä	- 2236	- 2435	- 743	- 2979	- 3178

Tavoitteena oli säästää 2400 MWh (15%) vuodessa, tavoitteesta on saavutettu nyt normeerattuna 2979 MWh (124,0 %) ja ei normeerattuna 3178 MWh (132,4 %) Energiaa on säästynyt normeerattuna n. 149 sähkölämmitteisen omakotitalon vuosikulutuksen verran ja ei normeerattuna n.159 sähkölämmitteisen omakotitalon vuosikulutuksen verran.

Omistajan asettamien tavoitteiden toteutuminen

Kiinteistöjen korjausvelka pidetään kohtuullisena. Tilapalvelut osallistuu kuntakonsernin korjausvelkatarkasteluun. Korjausvelkaa koskevat pitkän aikavälin tavoitteet määritellään vuoden 2023 aikana, osana kunnan selvityksen käsittelyä. Mittari: Vuonna 2023 pitkän ajan korjausvelkatavoite määritetty. Tilanne: ei ole vielä määritetty.

Kunnan energiansäästöohjelman laadintaan ja täytäntöönpanoon osallistuminen. Mittari: Vuodelle 2023 osoitetut Tilapalvelun toimenpiteet suoritettu. Tilanne 4/2023: Vesikansan varikkopaloaseman ilmalämpöpumppu järjestelmä on asennettu. Astetta alemmas kampanjan asetettu tavoite on saavutettu.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhtiön talous toteutuu seuraavan jakson aikana talousarvion mukaisesti. Riskinä tunnistetaan lämpöenergian suuret korotukset n.6 % lämmöntuottajien toimesta 1.4 ja 1.7 alkaen ja leasing-kohteiden vuokrien korotukset.

Yhtiö osallistuu kunnan talouden tasapainotusohjelman 2020 - 2023 toimenpiteisiin vuoden aikana ja on sitoutunut -300.000 euron säästötavoitteeseen.

Kiinteistöjen osalta suoritetaan toimenpiteitä talousarviossa hyväksytyyn rakentamisohjelman 2023 mukaisesti, sekä normaaleja ylläpidon korjaustoimenpiteitä.

Uimahallin peruskorjaushanketta toteutetaan suunnittelun ja urakkakilpailutuksen osalta vuoden aikana. Arkistolle toteutetaan väistötilat Mallasharjun varikon halliin.

PTS-korjauksiin on yhtiön talousarviossa varattu 904.000 € ja investointeihin 2.388.000 € kuluvalle vuodelle.

Yhtiön tulevia henkilöstömuutoksia ja toiminnan arviointi- ja tulospalkkausjärjestelmää käsitellään alkuke-
sän aikana. Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämiseksi tarkastellaan kehitystoimenpiteitä.

Kohteet: // PTS-korjaukset: // Investoinnit:

	Toteuma		Budjetti		Ero	
	04/2023	01/2023 - 04/2023	04/2023	01/2023 - 04/2023	Eur	%
LIKEVAIHTO	702 819	3 167 649	657 294	2 870 320	297 329 ▲	110,4%
Vuokrat	0	0	0	0	0	
Vuokrat, Alv	0	0	0	0	0	
Käyttökorvaukset	702 819	3 167 649	657 294	2 870 320	297 329 ▲	110,4%
Muut kiinteistön tuotot	0	253	0	0	253 ▲	
MYYNTIKATE	702 819	3 167 903	657 294	2 870 320	297 583 ▲	110,4%
Henkilöstökulut	-62 910	-295 459	-55 517	-312 184	16 725 ▲	94,6%
Palkat ja palkkiot	-45 989	-233 303	-43 360	-251 623	18 320 ▲	92,7%
Henkilösivukulut	-16 921	-62 156	-12 157	-60 561	-1 595 ▼	102,6%
Liiketoiminnan muut kulut	-638 491	-2 871 615	-602 665	-2 560 311	-311 304 ▼	112,2%
Hallinto	-13 599	-61 444	-18 126	-63 537	2 093 ▲	96,7%
Käyttö ja huolto	-91 539	-297 891	-65 813	-275 039	-22 853 ▼	108,3%
Ulkoalueiden huolto	-24 269	-187 473	-38 991	-246 871	59 398 ▲	75,9%
Siivous	-2 473	-3 610	-1 748	-9 328	5 718 ▲	38,7%
Lämmitys	-67 282	-447 960	-98 963	-572 281	124 321 ▲	78,3%
Vesi ja jätevesi	-16 617	-56 026	-18 715	-63 632	7 606 ▲	88,0%
Sähkö ja kaasu	-79 911	-324 736	-53 247	-332 234	7 498 ▲	97,7%
Jätehuolto	-6 653	-33 234	-5 847	-20 985	-12 249 ▼	158,4%
Vahinkovakuutukset	0	-2 517	-3 347	-15 666	13 149 ▲	16,1%
Vuokrat	-140 572	-603 409	-127 034	-513 274	-90 135 ▼	117,6%
Kiinteistövero	-15 232	-60 927	-17 578	-70 314	9 386 ▲	86,7%
Korjaukset	-27 048	-126 409	-28 173	-101 817	-24 593 ▼	124,2%
PTS - Korjaukset	-20 656	-371 098	-75 000	-75 000	-296 098 ▼	494,8%
Investoinnit	-132 640	-294 879	-50 000	-200 000	-94 879 ▼	147,4%
Muut hoitokulut	0	0	-83	-333	333 ▲	0,0%
KÄYTTÖKATE	1 418	829	-889	-2 175	3 004 ▲	-38,1%
LIKEVOITTO	1 418	829	-889	-2 175	3 004 ▲	-38,1%
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-22	-171	-685	663 ▲	3,2%
Korkokulut ja muut rahoituskulut	0	-22	-171	-685	663 ▲	3,2%
TULOS ENNEN TP-SIIRTOJA JA VEROJA	1 418	807	-1 060	-2 860	3 667 ▲	-28,2%
Tuloverot	0	-716			-716 ▼	
TILIKAUDEN TULOS	1 418	91	-1 060	-2 860	2 952 ▲	-3,2%

Asunto Oy Hollolan Tervasmiiu

Tulos tileittäin

	01.01.2023 - 30.04.2023	01.01.2022 - 30.04.2022	Ero
TULOSLASKELMA TILEITTÄIN			
Kiinteistön tuotot			
Vastikkeet			
3001 Asuinhuoneistovastikkeet	16 000,00	16 000,00	0,00
Hoitovastikkeet yhteensä	16 000,00	16 000,00	0,00
3031 Vesivastikkeet	2 381,79	2 376,81	4,98
Kulutusperusteiset vastikkeet yhteensä	2 381,79	2 376,81	4,98
Vastikkeet yhteensä	18 381,79	18 376,81	4,98
3108 Auto-paikka vuokrat	354,00	248,00	106,00
Vuokrat	354,00	248,00	106,00
3203 Saunamaksut	340,00	440,00	-100,00
Käyttökoivaukset yhteensä	340,00	440,00	-100,00
Kiinteistön tuotot yhteensä	19 075,79	19 064,81	10,98
Kiinteistön hoitokulut			
5330 Maksut isännöintiyhtiöille	-2 046,24	-1 996,32	-49,92
5333 Isännöinnin kokouspalkkiot	-50,00	-50,00	0,00
5350 Maksut tilintarkastustoimistolle	-1 240,00	-1 612,00	372,00
5370 Toimisto ym hallintokulut	-235,20	-264,00	28,80
5375 Jäsenmaksut	-192,00	-188,00	-4,00
5377 Paniki- ja maksuliikennekulut	-303,48	-462,80	159,32
Hallinto	-4 066,92	-4 573,12	506,20
5430 Maksut kiinteistönhoitoyhtiöille	-1 793,80	-1 703,60	-90,20
5433 Kiinteistöyr. Erilliseloitukset	-2,48	-10,31	7,83
5440 Maksut laitehuoltoyrityksille	-89,27	-84,59	-4,68
5442 Kattoluntyöt ja kattojen puhdist.	0,00	-112,00	112,00
5444 Kulutusseurantamaksut	0,00	-10,00	10,00
5447 Sähkö- ja tietoliikennejärj. huolto	-1 083,60	-1 083,60	0,00
5450 Käytön ja huollon tarveaineet	-364,19	-19,40	-344,79
Käyttö- ja huolto	-3 333,34	-3 023,50	-309,84
5534 Lumityöt ja liukkauden torjunta	-949,23	-1 378,38	429,15
Ulkoaluiden hoito	-949,23	-1 378,38	429,15
5630 Maksut silvossilikkieelle	-727,88	-713,60	-14,28
5646 Vaihdomattopalvelu	-339,16	-339,16	0,00
Silvoss	-1 067,04	-1 052,76	-14,28
5700 Lämmitys	-6 033,07	-4 358,11	-1 674,96
Lämmitys	-6 033,07	-4 358,11	-1 674,96
5800 Vesi- ja jätevesi	-2 172,04	-2 243,38	71,34
Vesi- ja jätevesi	-2 172,04	-2 243,38	71,34
5900 Sähkö ja kaasu	-1 012,44	-789,41	-223,03
Sähkö ja kaasu	-1 012,44	-789,41	-223,03
6000 Jätehuolto	-1 641,19	-1 604,48	-36,71
Jätehuolto	-1 641,19	-1 604,48	-36,71
6100 Vahinkovakuutukset	-652,80	-672,42	19,62
6180 Muut vahinkovakuutukset	-193,00	0,00	-193,00
Vahinkovakuutukset	-845,80	-672,42	-173,38
6440 Ulkoaluerakenteiden korjaukset	-200,00	-48,00	-152,00
6450 Rakennuksen pohjarakenteiden korjaus	-50,00	0,00	-50,00
6460 Ulkopuolisten rakenteiden korjaus	-620,00	-2 054,31	1 434,31
6470 Sisäp.rakenteiden ja kalusteiden korj.	-50,00	-72,03	22,03
6530 LVI-järjestelmien korjaukset	-68,16	-169,18	101,02
6550 Sähkö-, tieto- ja kaasujärjestelm. korj.	-17,40	0,00	-17,40
Korjaukset	-1 005,56	-2 343,52	1 337,96
Kiinteistön hoitokulut yhteensä	-22 126,63	-22 039,08	-87,55
HOTOKATE	-3 050,84	-2 974,27	-76,57
Rahoitustuotot ja -kulut			
81201 Pääomavastike 1	16 000,00	16 000,00	0,00

Rahoitustuotot ja -kulut	16 000,00	16 000,00	0,00
8531 Korkokulut, Nordea -922,35	30,50	20,10	10,40
8550 Korkokulut luotollisista pankkitalleista	-2,32	-22,32	0,00
Korkokulut	8,18	-2,22	10,40
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	16 008,18	15 997,78	10,40
VOITTO / TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	12 957,34	13 023,51	-66,17
TILIKAUDEN VOITTO / TAPPIO	12 957,34	13 023,51	-66,17

Hollola

Riskien hallinta, Hollolan kunnan strategiset riskit

Riski	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä)	Todennäköisyys ¹⁾	Merkittävyys ²⁾	Hallintatoimenpiteet	Vastuuhenkilö	Vaikutus	Tilanne 30.4.2023
Sosiaalisten ongelmien kasvu kuten syrjäytyminen ja työttömyys	Yksinäisyyden kokemusten kasvu, syrjäytymisen ja pitkäaikaistyöttömyyden kasvu.	2	2	Yksinäisyyttä, syrjäytymistä ja työttömyyttä vähentävien toimenpiteiden lisääminen ja osallisuuden edistäminen.	työllisyysvastaava, vapaa-ai- kapäällikkö, hallinto- ja ta- lousjohtaja	Palveluiden tarve kasvaa, kustannukset kasvavat	Koronarajoitusten poistaminen ei ole odotetulla tavalla lisännyt ihmisten sosiaalisia vuorovaikutuksia ja helpottanut tilannetta.
Henkilöstön saatavuus	Avainhenkilöiden ja tiettyjen henkilöstöryhmien vaihtuvuus ja saatavuus, joita ei pystytä korvaamaan ostopalveluin.	2	2	Johtamisjärjestelmän ja työn johtamisen työkalujen uudistaminen. Aktiivinen rekrytointi, optimaaliset kelpoisuusehdot, työyhteisötaitojen kehittäminen, rekrytointiprosessin kehittäminen	Koko johtoryhmä/kaikki palvelualueet, henkilöstöjohtaja	Palvelutuotanto vaarantuu, kustannukset nousevat	Joissakin erikoistehtävissä tunnistettu vaikeuksia saada kyvykkäitä hakijoita avoimiin tehtäviin. Kevään henkilöstövaihtuvuus joissakin yksiköissä ollut yllättävän korkea.
Kunnan veto-voima heikkenee	Yritysten määrä laskee, muuttotappion kasvu.	2	3	Markkinointi ja viestintä – positiivisen kuntakuvan edistämiseksi, tarpeiden mukaiset palvelut, keskustan elävöittämiseksi tehtävät toimet, yritysmarkkinointiin panostaminen. Kysynnän ja tarjonnan synkronointi perustelu: jos näin ei tehdä ennakoivasti, käytettävää rahoitusta veto-voiman edistämiseen vähemmän ja vähemmän.	Koko johtoryhmä/kaikki palvelualueet	Vaikuttavat palvelurakenteeseen kustannuksia nostavasti ja heikentävät palvelutasoa. Kunta näivetty. Verorahoitus heikkenee.	Markkinoinnin kokonaissuunnitelmaa edistetty ja konkretiaa odotetaan syksyllä.
Tulorahoituksen heikkeneminen	Kustannustason merkittävät nousut. Investointitaso. Lainamäärä kasvu, jonka johdosta rahoitusriskit kasvavat. Kertynyt ylijäämä pienenee.	2	3	Perustehtävien sekä investointien priorisointi ja mahdollinen karsinta, palveluverkon tarkastelu, rahoitusriskeiltä suojautumisen välineiden käyttäminen	Koko johtoryhmä/kaikki palvelualueet	Palveluiden taso heikkenee. Investoinnit lykkääntyvät ja korjausvelka kasvaa.	Toistaiseksi tulorahoitus ollut vahvasti positiivinen, vuoden 2022 verohäntätilitysten johdosta.
Toimintaympäristön ennakoimattomuus	Ennakoitavuus muuttuu nopeasti, äkillisten tilanteiden vaatimien resurssien rajallisuus, kunnille uusia velvoitteita yllättäen ilman lisärahoitusta, lainsäädännön muutokset, kuntien roolin muuttuminen, poikkeusjärjestelyt.	2	3	Sopeutuminen, toimintamallien muuttaminen toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi	Koko johtoryhmä/kaikki palvelualueet	Palvelutuotantorakenne ei vastaa riittävän nopeasti muutokseen tai odotuksiin, eriarvoistuminen lisääntyy, talouden tasapaino heikkenee.	Ympäristöterveyshuollon siirtyminen kunnan tuotettavaksi ollut alkuvuonna lisäpanostusta vaativaa. Odotetaan tasaantuvan loppuvuoden aikana.

Hollola

Riski	Ilmeneminen (miten näkyy käytännössä)	Todennäköisyys ¹⁾	Merkittevyys ²⁾	Hallintatoimenpiteet	Vastuuhenkilö	Vaikutus	Tilanne 30.4.2023
Laajoihin kansanjoukkoihin kohdistuvat uhat	pandemiat, turvallisuusuhat, pitkäketoiset valmiustilat	3	3	Valmiussuunnitelmien ajantasaisuus, harjoitukset, poikkeustilaohjeet, tietoturvallisuudesta ja viestinnästä huolehtiminen	Koko johtoryhmä/kaikki palvelualueet	palveluverkkoa koskevat rajoitukset, turvattomuuden ja epävarmuuden kasvu, kustannusten nousu	Valmiussuunnittelua jatkettu.
Tietojärjestelmäriskit	ongelmat tietoverkossa, kyberrikollisuus	3	2	Tietoturvariskitietoisuus ja -taidot, tietohallinnon tiekartta kehittämisessä	Konsernipalvelut/tietohallinto	Palvelutuotannon hidastuminen / lamautuminen, tiedonkulun ongelmat	Omavalvontakyvykkyyttä on edistetty. Henkilökunnan tietoisuutta tietoturvan näkökulmasta on pyritty parantamaan.

1) 1= epätodennäköinen, 2= todennäköinen, 3= erittäin todennäköinen

2) 1= riski on pieni, 2= riski on suuri, 3= riski on erittäin suuri